

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre . . . 8 frt — kr.
 Negyedévre . . . 2 „ — „

Helyben házhoz hordva:

Egész évre . . . 10 frt — kr.
 Negyedévre . . . 2 frt 50 kr.

Vidékre postán szállítva:

Egész évre . . . 12 frt — kr.
 Negyedévre . . . 8 „ — „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfői és ünnep utáni napok kivételével

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Apáczai u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, december 31.

Január 1.

Éles, kegyetlen harcok folytak a pártok között ebben az évben és most mikor felhangzik az óra ütés, mely bezárja az évet, ez a hang nem a harc végét, hanem még kegyetlenebb küzdelem kezdetét jelzi.

Mi, akik távolabb esünk a központtól, kik nem sodródunk belé közvetlenül a küzdelembe, higgadtan látjuk e viadalt s látjuk azt is, hogy a küzdő felek jobbról-balról félre rugják lábuk elöl a törvényt, hogy ne legyen sáncz a küzdőterén, hanem még közelebb juthassanak a küzdők egymás testéhez, lelkéhez, tisztességéhez, becsületéhez, mert mindezekre kiterjed a harc.

Mi lehet az, amiért ilyen harcot érdemes megvívni? Mi lehet az, amit ha megnyerünk, lesz olyan értékes egymagában, mint az a sok nagy becsü dolog, ami a harcban elpusztult?

Csak a hazánk létérdekét tarthatjuk ilyen értéknek, vajjon ezért folyik-e a harc?

A haza éppen úgy mint fia, maga is testből és lélekből áll.

A haza teste a föld, a rajta élő és a benne porladó fiaival, s a haza lelke? Az ősök és az unokák lelkének, a mult és a jelen szellemének összessége, mely a történelmi tradícióra alapuló törvényekben forr egybe.

Vagyis az alkotmány, melyet a mult

küzdött ki a jelennek s a jelen tartja fenn a jövőnek.

Ha a testnek van baja, ha megcsontítja az erőszak, a lélek ereje regenerálja a testet, tanu rá a mult, hazánk multja, hazánk dicső önfeláldozó hadi ténylei, de ha a lélek bomlik meg, ha az unokák lelke idegen az ősökétől, ha az alkotmány tornyának építésénél beüt a nyelvzavar, úgy, hogy az építők nem értik, nem akarják megérteni egymást, következhet-e ebből egyéb, mint pusztulás?

Nem hiszem, nem hihetem magyar pártokról, hogy megakarná semmisíteni az alkotmányt, nem hihetem azonban azt sem három magyar pártokról, hogy egyébből ily pusztító harczra képes volna, mint a féltett alkotmányért.

Hogyan értsük meg hát ezt a harcot, melyben egyik párt hazafiságát sem akarjuk meggyanusítani?

Elmondjuk egy dolgot, ahogy becsületes magyar szívünk diktálja, ahogy értjük, mert másképp nem is akarjuk érteni.

Tudjuk, hogy az alkotmányt minden párt úgy ismeri mint a haza lelkét, életét, melyért a magáét is feláldozza.

De ősi alkotmányunkat három évtized óta egy párt magyarázza, alkotmány levelünket egy párt őrzi, melynek kezében belepte az idők pora, először csak leheletnyi rétegben, majd lassankint, mostanára oly vastagon, hogy alig lehet rajta keresztül biztosan látni az írást. Itt-ott a párt keze nyoma is látszik a betűk között.

Hazánk olyan időponthoz jutott, mikor alkotmányunk minden betűje fontos, mert a szomszéd állam ziláltsága folytán egész jövőnk újabb formába öltözhet.

Az ellenzéki pártok azt kívánták, hogy le kell rázni a port e szentelt okmányról, a párt érdekeporát, mely beette magát a sorok közé és elhomályosította a betűket, a szabadelvűek pedig nem akarják elismerni, hogy náluk bepiszkolódott volna a nemzeti kincs s hogy a választások óta pecsét is esett volna rajta. Hogy pedig ez a pecsét a Bánffy képéhez hasonlítana, azt éppen nem fogadják el, bár mennyi fotografiát csinálnak is bizonyításképpen az ellenzék.

E differenciákon indult meg a harc.

A kormánypárt azt mondja, hogy az ellenzék az alkotmány ellen küzd, az ellenzék azt hiszi, hogy a kormánypárt végképen be akarja lepetni önérdékei porával az alkotmányt. És vivnak a pártok s harc közben észre sem veszik, hogy egyik el ejtette, másik nem emelte fel az alkotmányt, hanem lábaik alá jutva az, rajta taposva folytatják a harcot.

Mi pedig hiszszük, hogy nem fog szét tépődni ősi alkotmány levelünk sem az ex-lex által, sem soha.

Vannak tekintélyes férfiak a parlamentben, kiket nem fogott el a szenvedély, ezek össze teszik erejüket, s a király szavára felemelik az alkotmánynak földre esett okmányát, leverik róla a port, le törlik, ha esett rajta pecsét és újabb párt keretben, pormentes levegő-

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Uj esztendőre.

Irta: Aladár.

Szerkesztő úr! Amit kívánt,
 Ime az újévi vers.
 Nem mondhatnám, hogy valami
 Tulságosan szellemes,
 Sőt — de olyan boldog vagyok,
 Hogy már a szót sem lelem!
 Adjon Isten új esztendőt
 Oly boldogot, mint nekem!

Kinek volna jobb a dolga?
 Adót most nem fizetek,
 Szolgabíró, polgármestert
 Csak hiréből ismerek.
 A hivatal sötét zugát
 Urasam lenézhetem.
 Adjon Isten új esztendőt
 Oly boldogot, mint nekem!

Csillog az egyenruhám.
 Ha az utcára megyek,
 Itt is, ott is egy hamis szem
 Rámosolyog, ránevet,
 Csak azok a hitelezők
 Lennének már kevesen!
 Adjon Isten új esztendőt
 Oly boldogot, mint nekem!

Milyen szép is most a világ,
 Mennyire megváltozott;
 Hajdanában két leányszem
 Könnyen tűzbe is hozott,
 Mig ma ezt a gyöngéséget
 Szánakozva nevetem
 Adjon Isten új esztendőt
 Oly boldogot, mint nekem!

Voltam biz én szerelmes is,
 Nem is egyszer, de százszor,
 Sőt a komoly vallomáshoz
 Közel álltam néhányszor,
 Most pedig az ideálok
 Nevét is elfeledem.
 Adjon Isten új esztendőt
 Oly boldogot, mint nekem!

Volt köztük egy égszinszemű,
 Piros arcú kis leány,
 A sok közül — úgy hiszem most —
 Őt szerettem igazán.
 És mostanság jóformán csak
 Alig-alig ismerem —
 Adjon Isten új esztendőt
 Oly boldogot mint nekem!

Én lettem-e hűtlen hozzá?
 Vagy ő adott kosarat?
 Mi gondom rá? Elég az, hogy
 Szabad vagyok most, szabad
 Szabadságnál nincs szebb dolog
 Az egész földkereken.
 Adjon Isten új esztendőt
 Oly boldogot, mint nekem!

Egy kis száraz rózsa került
 Véletlenül kezembe.
 El-elnézem szótalanul;
 S könny szökik a szemembe.
 Mikor én ezt tőle kaptam . . .
 Tűzbe vele! feledom.
 Adjon Isten új esztendőt
 Olyan vigat, mint nekem!

Lány szavára, mosolyára
 Nem indulok én soha!
 A hány város, annyi kis lány,
 Így tartja a katoná.
 Ma a szökét, holnap barnát
 Szeretem és feledem, —
 Adjon Isten új esztendőt
 Oly boldogot, mint nekem!

Letört reménybimbók.

Irta: Aranyeső.

Istenem! mennyi — mennyi dráma játszódik le a világ óriás színpadán!
 Szinte a temetőben képzelem magamat, mikor azon fa-oszlopra esik tekintetem, mely ablakom előtt tartja a nyitott folyosó széles eresztét.

A nagy udvar sűrűn van ákáczzal beültetve s mint egy kis erdő, védi nyáron a hőstől az alatta csintalanul kergetődző gyermeknépet. Ilyenkor vidító látvány tárul az apróság kedvelő s ezekben gyönyörködő szemei elé. Ilyenkor nekem se jut az ablak előtt álló oszlop eszembe.

ben, ismét a régi tisztasággal fog az ragyogni és érvényesülni.

Ebben a reményben mondunk boldog új évet! Hallgassa meg a magyarok ezredév óta gondviselő Istene.

A nagyszombati metropolita választás.

A metropolita választó kongresszus a napok óta tartó tanácskozások után tegnap végre megválasztotta a metropolitát. A választás délelőtt 10 órakor kezdődött s megválasztott Metianu János aradi püspök 64 szóval Popea Száva 41 szavazatával szemben. Az elnökség most már egy fölliratot szerkeszt, amelylyel a választási aktust legfelsőbb jóváhagyás végett a király elé terjesztik.

Uj év.

— Politikai levél a fővárosból. —

A magyar közjog tanítása szerint a *korona hatalma* és az *alkotmány tekintélye* egy forrásból fakad. Király és nemzet egy test, egy többől sarjadó két hajtás, melyet ugyanazon nedvkerítés táplál és izmosít: ez a nedvkerítés a nemzet élő jogtudata. A magyar alkotmány rendszerének e fenségesen szép folyásában minden mozzanat egybevág, minden ellentét összeolvad. — Kibuvója, hátsó ajtója, rejtek járata nincs sem a nemzet ellen támadó politikai despotiának, sem a forradalmi demagogia szélsőségeinek. Aki a közszabadság és közrend szervezetének e két gerincoszlopa közül egyiket megsérti, a másikat is megcsorbítja, aki közjogaink intézményeinek egyik sarkalatos tételét le akarja rontani, a másikat sem tartja fenn. Rántsuk ki botorul egyik talapzatát ezer éves állami létünk szilárd épületének s az egész összeroskad, alómlik.

Jó ezt tudni és ismételtén fülébe harsogni mindazoknak, akiket illet, nehogy a koczka későn jöjjön. Századok viharai zugjába magyar nemzet szent győzelmének hősi regéit; vértanúk csontjain tanul járni a csecsemő gyermek s ezredéves szabadság büszke öntudatát

De mikor egyedül vagyok — nem mindig szívesen, mert szomorú hangulatot kelt bennem, — de azért sokszor oda állok az oszlop elé s arról a csalóka lidércfényről tartok magamban értekezletet, a mit reménynek neveznek.

Mert az az oszlop sarkelve két szív letört, meghalt reményének.

S olyan búsan, olyan szomorúan susognak az akácok lombjai, mint ha e két szerencsétlen szív felett sóhajtoznának. Mondom, ilyenkor a legszomorubb temetői hangulat száll meg s szinte könyök tolnak szemembe.

Azon iskolában, melyben most én igyekszem a lány gyermeki szíveket Isten tanai szerint idomítani s fogékony eszükbe az ismeretek plántáit átültetni, néhány év előtt egy kis szőke fiatal leány ugyan ezen ezél elérésén fáradozott.

Lakása ugyanaz volt, mely most az enyém — a tanterem mellett.

Az iskolaépület végében még más is lakott.

Egy időben jött a faluban a tanító és tanítónő. Nem tudom, a megszokás közössége, vagy a közös hajlék, a melyben laktak, vagy talán közös sorsuk, — elég az hozzá, hogy a sok közös ügy úgy össze hozta őket, hogy rövid idő múlva közösek voltak érzelmeik, közösek voltak vágyaik is.

A tanító magas, erős férfi volt, épen olyan erős akaratú.

A tanítónő éppen ellenkezője; gyenge test-szervezete miatt nem az emésztő tanítói pályára

hordozza keblében a férfi. Csak eltévedt gondolkodás és rosszakarat hívhat fel arra, hogy emeljünk fejszét az élőfa derekára, ha kérge megrecscsen is, koronája hátha sértetlen marad! Kitől akarnak elvenni jogokat és kinek a számára? Mindazt a hatalmat, melyet a magyar alkotmány önmagában foglal, nemzet és király közösen bírja. Magyarország trónján a törvény ül, a magyar korona egy eszme és symboluma, nem csillog tovább, mely viselőjével változik, de törvényes érzelmeinknek állandó fix pontja, *Magyar abszolutizmusról beszélni — képtelenség. Ebben az országban abszolutizmus csak idegen erő, idegen érdek, idegen cél és idegen akarat szolgálatát jelenti.* A törvény uralma és a korona tekintélye egyszerre szűnik meg, egy ikertest vérforgásának fennakadása, mely két szív dobogását egyszerre oltja ki.

E traditio fényes erkölcsi pajzsán emeli a nemzet tiszteletének erős karja királyát és atyját. Ez biztosítja csöndes, édes álmát a reccgő trónok, a szenvedélytől fent éles gyilkok leselkedései s a nép gerjedelmek fölszabadult furiái közt. A kéz, mely a nemzet ősi palládiuma ellen emeli vakmerő támadását, villámütöten, bénán hull alá, mint az alvó szent király életét fenyegető pártos tör. Megható pietással állunk ma is az őshazából kivándorolt nemzet századokon át megőrzött hitének e frigiditása előtt, mely állami létünk örök kötését zárja magában. Mindaz, ami a népek életében örök és változhatatlan, ami intézményeiben az örök igazság elmulthatlan biztosítékait érinti, ebben a tételben foglaltatik. Hitünk, reményünk, megnyugvásunk, erőnk ebből a szent forrásból meríti gyarapodását, hát melyik az a kéz, mely betönni mérészi azt az ért, mely a nemzetnek és koronának egyaránt életét adja? Ki az, aki az anyaméh ellen tör, hogy megrontsa, meddővé tegye s kiapassza termő erejét?

Éles Gyula.

A helyzet.

A mai nappal az ex-lex jegyébe lépünk bele. Ez a csillagzat nagyon szomorú. Politikai Falb-ok nagy dolgokat jósolnak

volt teremtvé. De szegény volt, árva volt — élni pedig mégis csak kell.

Manap — mikor már az eskü sem szent — a szegény leányok nem szerethetnek maguknak más életbiztosítékot, ha csak hivatalt nem viselnek. Ő pedig, tanító leánya, legkönyebben jutott a tanítónői pályához. Édesanyja rég meghalt, jó atyját pedig akkor vesztette el, mikor még ő a képezde nehézségeivel küzdött. Jó szerencse, hogy az igazgatónő nagyon megkedvelte s maga mellé vette, míg állomást kapott. Elég messze és elég silányat, de csakhogy megkereshesse kenyerét. Maga mellé vette egy — idáig szakácsnésködő — nagynénjét, ki őt nevelte s nagyon szerette és eljött ide Erdélyből az Alföld közepébe.

Tanítványainak száma mintegy negyedrésszel meghaladta a százat. Az iskola osztatlan volt. Elég az egy erős szervezetenek is.

Meg is látszott pár hónap múlva a gyenge leányon az emésztő munka; ez idő alatt tüdejét ugyszólván kibeszélte. Az ugynevezett »halálrózsák« kinyíltak gyenge fehér arcán. Észre vette ezt mindenki, de legjobban, legborzasztóbb sejtelmek között szemlélte a nagy, az erős tanító.

Titkos vágyaikat, közös érzelmeiket még nem árulták el egymásnak — tulajdonképp csak szóval nem, — de szemek, tetteik kifejezték azt.

Egy esős vasárnap délután a nagynéni átment »pár perecre« fris pletykára a szomszédba.

A tanító, valami hivatalos dolog közlése végett, a tanítónői lakásba nyitott, nem is sejtve, hogy lakóját egyedül fogja találni.

róla, az országgyűlés legutóbbi ülésén pedig, mikor nyilvánvalóvá lett, hogy nem lehet megmenteni a magyar alkotmányt, nem lehet nyélbe ütni a békét, mert ehhez több őszinteség, több jóakarát, több önzetlenség kell, mint amennyi az uralkodó párt és kormányának az abszolutisztikus uralomra való vágya, — akkor ünneplésen felkeltek a pártok vezetői és elbucszatták az alkotmányos csillagzatot.

És ezzel kezdetét vette az ex-lex mindenekelőtt a parlamentben, most pedig beáll a kormányzásban.

Jó hogy megjelent a legfelsőbb királyi kézirat a hivatalos lapban, mely a kvótát az 1899-ik évre az előző évhez képest állapítja meg; de miből járulunk a közös költségekhez, mikor az a közhivatalnok, ki a mai naptól kezdve az állam kasszájába nyul bele, törvény és felhatalmazás nélkül teszi ezt, adót nem szedhet, ha valami csuda nem áll be hirtelen s az általános kibékülés folytán meg nem szavazzatik az indemnity.

Csudákban, sajnos, ma már nem hiszünk e téren. Ha az alkotmányszegéstől való félelem nem tudta a kormányt engedékenységre ösztönözni a parlamentarizmus alapigazságainak megsértéséért sikra szálló ellenzék iránt, úgy az abszolutizmus kényelmes helyzetében erre alig lesz kész.

A patensek korszaka szabad kezet fog a kormánynak biztosítani mindenben és főleg azt a bizonyos kényelmes helyzetet, melyet csak a parlamentben lesz kénytelen nélkülözni, de hisz a parlamenttől úgy sem vár semmit.

A király döntése a kvótában.

Ő Felsége a közös költségek hozzájárulása arányában a következő királyi kéziratot adta ki:

Kedves báró Bánffy! Minthogy a magyar korona országainak és a birodalmi tanácsban képviselt királyságok és országoknak törvényes képviselői között azon arányra nézve, melyben azok az 1899-ik évben a közös ügyek költségeihez járulni tartoznak, az

Ugyancsak meg voltak miadketten lepődve s különös elfogultság vett rajtuk erőt.

A kisasszony remegő hangon ülőhelyet kínált vendégének, ki azon gondolkodott, eltávozzék-e a dolog előadása után, vagy felhasználja az alkalmat forró szerelme kifejezésére.

Bevégezvén az ügyet, rátért a kisasszony egészségi állapotára.

— Nagysád egészségére rendkívül káros hatással van a tanítás — mondá.

— Bizony jól tudom én ezt, érzem is a terhét nagyon, de nem tehetek róla — szólta nagyot sóhajtván a tanítónő.

— Hagyjon fel a tanítással kedves Nagysád, én csak azt tanácslom, mert az mihamar sirba viszi, majd meglátja.

— De az Istenért, hát mit csináljak, hova menjek, mikor árva vagyok, nincs senkim nagynénemen kívül, ki apám halála óta szintén más szolgálatában állott?! — És szép szeméibe egymásután tödultak könnyei, a mint így beszélt.

— Nagysád — édes Anna Nagysád! Engedje meg, hogy egy ajánlatot tegyek — kérem hallgassa meg.

És a férfi gyöngéden fogta meg a síró nő kezét, melylyel az zsebkendőjét szorította szeméhez.

A leány nem szólta semmit; mozdulatlanul ült, szinte megrémült; szíve megállt a hirtelen boldogságtól, mert sejtette — érezte, hogy mit fog mondani.

— Mondja csak, édes Annácskám — s itt hangja halk, remegő volt — mondja, nem lenne-e kedve az én édes kis feleségemmé lenni? . . . Szóljon kérem . . . Annácska Nagy-

1867. évi XII. törvények 19. 20. és 21. §-ai (1867. évi december hó 21-én kelt törvény 3. §-a. Bir. törv. lap 146. szám) értelmében létesítendő egyezmény nem jött létre: a közös ügyek költségeihez való hozzájárulási arány kérdését az idézett törvény 21. §-a (az idézett törvény 3. §-a) alapján akképen döntöm el, hogy az arány, melyben a magyar korona országai és a birodalmi tanácsban képviselt királyságok és országok közös ügyek költségeihez az 1887. évi XXIII. törvények (1887. évi május 21-én kelt törvény. Bir. törv. lap 48. szám) alapján az 1888-tól 1897-ik évig terjedő időközben, valamint az 1897. évi december hó 30-án kelt kézirat alapján az 1898. évben járultak az 1899-ik év tartamára is változatlanul fenntartatik.

Utásítom Önt, hogy ezt köztudomásra hozza. Kelt Bécsben, 1898. évi decz. hó 30-án.

FERENCZ JÓZSEF, s. k.

Báró Bánffy, s. k.

Mit csinált Fejérváry Bécsben.

Fejérváry Géza honvédelmi miniszter, mint értesülünk, kettős célból ment el Bécsbe. Első sorban alá kellett írni Ö Felségével a kvótára vonatkozó kéziratot, a mi meg is történt; de ezenfelül jelentést kellett tennie a politikai helyzetről, még pedig főleg a szabadelvű párt magatartásáról, mert Ö Felsége a párt magatartásától tette függővé a kormány sorsát. A honvédelmi miniszter azt jelentette Ö Felségének, hogy a párt most teljesen komolyan és rendíthetetlenül áll a kormány mellett. Ö Felsége a honvédelmi miniszterrel semmiféle újabb dolgot nem beszélt meg, mi után minden szükséges intézkedéshez már régebben a miniszterelnöknek megadta a felhatalmazást. A kormánypart azt hiszi, hogy Bánffy már júliusban készült az ex-lex eshetőségeire. Az új évi esetleges meglepetésről még ma sem tudnak semmi bizonyosat. Némelyek azt hiszik, hogy nem is lesz semmi; mások önnálló magyar udvartartásról beszélnek; de akár mi lenne, nem hiszik, hogy ilyesminek most akarmi befolyása volna a politikai helyzet alaku-

lásra, mely a maga egész ridegségében úgy áll, hogy vagy az obstrukció szerel le, vagy Bánffy mond le de egyelőre egyikre sincs kilátás.

Lemondás vagy felosztatás.

Még tegnapelőtt az a frakciója a kormánypartnak, melyet a »kiváncsiak«-nak kereszteltek el, szorítani akarta a miniszterelnököt, hogy ma tartson konferenciát és ebben azt követelték volna, hogy Bánffy vagy mondjon le vagy osszassa fel a Házat. Az utóbbit azonban éppen Széll Kálmán ellenzi, a ki ezt a tényt a királyi eskübe ütközőnek találja. Széll tehát csak arra szorította akcióját, hogy a miniszterelnököt felkereste és figyelmezteti a klotür veszedelmeire; de a kiváncsiakkal nem érintkezett többet és így ezek akciója egyelőre elmaradt.

A párt nagy része ma is azt hiszi, hogy a legrövidebb idő alatt be fog állani a felosztatás szükségére.

Nézetük szerint a kormány képes lesz kívül a rendet hatalmi eszközökkel fenntartani, de nincs hatalma arra, hogy a parlamenti rendet helyreállítsa. Ezt csak a felosztatás által vélik helyreállíthatónak. Hogy micsoda változást képzelnek, az kiderül abból, hogy már ma mondják, hogy [a jelenlegi obstrukció összes vezetői Ugron sorsára fognak jutni.

Az udvarias miniszterelnök.

Bánffy Dezső báró miniszterelnök még tegnap este a szabadelvűpárt valamennyi tagjának újévi üdvözlét küldött. Egyszerű névjegy a szokásos b. u. é. k. val és minden további megjegyzés nélkül. Az üdvözlőket postára adta, úgy hogy a párttagok ezeket ma kapták meg.

A „Fremdenblatt“ a provizóriumokról.

Bécs, decz. 31. A »Fremdenblatt« egy entrefiletben ezt írja: A parlamentáris tárgyalásokra mind a kvóta, mind a kiegyezési provizórium tekintetében csupán

hat hónapos irányoztak elő, a mi a képviselőházban benyújtott javaslatoknál is kitünik. Minthogy azonban ezek a javaslatok nem is kerültek parlamenti tárgyalás alá, a korona döntéséhez kellett folyamodni a kvótára nézve, a kiegyezési provizórium egyéb részei pedig a 14. §. alapján lépnek életbe. Mig a kvóta-provizóriumnak parlamentáris uton való létrejövetele esetén a félévi határidő leteltével annak újabb meghosszabbítása a parlament útján könnyen elképzelhető volna, abban az esetben, ha addig a két állam között nem jöhetne létre végleges meg egyezés a kvótára nézve, a kvótaprovizórium parlamenten kívül való meghosszabbításánál újra a korona közbelépéséhez kellene folyamodni, a mit azonban a két provizóriumnak egész évre való meghosszabbítása mellőzhetővé teszi. Azonkívül a két provizórium egyenlő tartama újra kifejezésre juttatja a kvóta és a vámszövetség között való kapcsolatot.

Bécsi rendeletek.

Bécs, decz. 31. A »Wiener Zeitung« a miniszterelnökhöz intézett és december 30-án kelt császári kéziratot közöl, a mely elrendeli, hogy a monarchia két felének a közös ügyek költségeihez való hozzájárulásának aránya az 1890. év tartamára változatlan maradjon. A hivatalos lap közöl továbbá egy császári rendeletet a 14. §. alapján, a mely a kereskedelmi és vámszövetség hatályának és az osztrák-magyar bankhoz való viszonyok 1899. december 31-ig való meghosszabbítását, továbbá a nyolcz milliós adósságra vonatkozó megegyezés végrehajtásának egy évre való elhalasztását rendeli. Ha az 1899. év folyamán a monarchia két fele között a kereskedelmi- és vámszövetséget, az osztrák-magyar bankot vagy a nyolcz milliós adósságot illetőleg változás állana be, vagy ha Magyarországon a jelenlegi állapot vagy a kölcsönösség megszűnnék, ezek a rendelkezések érvénytelenné vál-

sád! . . . Nem méltat feleletre? . . . Igaz, igaz! Csak szegény falusi tanító vagyok! De hát Istentkém, hisz kaphatok én még jobb állást is, . . . ugy-e Annácskám, akkor eljön? A nagynéni, mint most — főzne, édes Annácska meg pihen; én meg éjjel-nappal végtelen örömmel dolgozni fogok és kis feleségemet nyáron fürdőre viszem. Igen? . . . Jó lesz? . . . Szóljon édes! — Az erős férfi ezeket már a gyenge nő előtt térdelve susogta.

De Annácska annyira el volt foglalva, az édes-mámoros szavak úgy elkábitották fejét és szíve oly erősen zakatolt, hogy szinte megnémult bele: gondolkozni nem tudott s így értelmes szót kiejteni nem volt képes.

— Hát minden erővel megakar halni? — Itt hirtelen fájdalom lepte meg — Annácska! Ha maga megtalál halni, akkor én is meghalok!

A leány csak remegett, a szája szélét rágta és mereven nézett maga elé. Szemeiben a végtelen boldogság mellett a végtelen fájdalom volt kifejezve, mintha ezt akarta volna mondani: — Hisz ugy is tudhatod, hogy nagyon szeretlek, minek is kérdezed, mikor ugy sem bírom kimondani — óh ne kérdezd, csak ne is kérdezd! . . . Nem érted, hogy szeretlek?

Hanem a férfi nem akarta megérteni a fájdalomtelt kifejezést — másra magyarázta azt.

— Hát inkább meghal, hogysen az enyém legyen? . . . Vagy talán — de hisz akkor semmi közöm kis szívéhez — hanem azért szabadjon megkérdeznem, hogy talán már

más tartja azt lefogalva? Óh! ez esetben én itt semmi — semmi vagyok!

— Nem, nem! Maga mindenem az egész világon! — susogta fuldokolva a leány és karjait hirtelen a férfi nyaka köré fonva, remegő arcát annak erős, széles vállára szorította . . .

Bár öröké tartana ez a kábultatos perc! Éreztek, nagyon érezték, hogy milyen szükségük van egymásra. — Mint mikor az erős tölgy azt mondja a kapaszkodni kezdő örökzöldnek: «Diszesítsd ágaimat és folyjék körül lágyan gyenge indáid galyaimat és én hálából megvédlek tégedet.»

De nem tartott soká, mert a férfi nem bírta megállni, hogy a boldogság, a mámor koronáját le ne lopja ksdvese ajkáról.

A leány bármennyire bódult volt is, szüzi érzete kiragadtatta vele magát a hevesen ölelő karok közül és fejét az asztalra hajtotta.

A »halál rózsák« lehullatták halványpiros szirmaikat és egész arcát elborították. Hátha nem hoz többé oly veszedelmes virágot? Hátha a perzselő nap heve elemésztette, elpusztította gyökerét is . . .

— Ugye-e édes most már az enyém lesz? Mondja drága angyalkám — susogta a férfi még mindig térdelve s gyöngéden fogta körül az ülő nő karcsu derekát.

— Engedjen, kérem engedjen — esdekelt a leány — csak most távozzék, ugy sem tudok most magára nézni — meg a nagy néni is talál jönni.

— De most már bizhatom ugy-e bár? — Édes, szelid kis angyalkám! S felállva még

egy könnyű csókot lehelt a lehajló leány szöszke hajára és eltávozott.

— saj Istenem! — Tört ki a boldog sóhaj Annácska ajkáról. — Hát ilyen boldogság is van a világon? — S karjait mellén keresztbe téve szorította szívére, kényszeríteni akarván, hogy csendesebben dobogjon; de a bohó — a pajkos szív nem hagyta magát zavartatni.

Még mikor a nagynéni eljött, akkor is nagyon felizgult állapotban volt Annácska. Szórakozott volt, el-elmerengett s az érdekes friss újságokra nem jutott neki eszébe megjegyzéseket tenni. Végre is a nagynéninek feltűnt e rendkívüli kedélyváltozás.

— Annácskám valami bajod van? Rosszul érzed magadat? Talán láz gyötör?

— Dehogy kedves Tantim, csak . . .

— Csak! — semmi csak! Neked mindig kicsi a nagy baj is, még tönkre nem teszed magadat. Annuskám én elhivatom az orvost.

— De kedves néni nincs nekem semmi bajom . . . A tanító ur megkérte a kezemet, azért vagyok egy kissé izgatott — mondá féltéken a leány.

— Igazán kis leányom? Hát aztán mit mondtál neki? Csak nem utasítottad vissza? Lám, lám — Nagyon jóra való, derék fiatalember az, aki majd meglátod megkímél, ugy is gyenge vagy te ehhez a nagy iskolához.

Annyit beszélt a Tanti a házias élet boldogságáról és az ő egymásnak valóságokról, hogy a leány szinte természetesnek találta férjhezmenését, a mire pedig eddig nem is mert gondolni. Mikor a tanító pár nap mulva újra bejött, Anna már egy kissé bátrabb volt. De

nak. Ugyanez a rendelet szól az 1898-iki *osztrák költségvetés* központi zárszámadásairól, az 1899. márczius 31-ig szóló *provi-zóriumról* és az *ínségesek* állami segélyezéseinek megengedéséről szóló 1,600.000 forint erejéig. Valamennyi felsorolt intézkedés 1899. január 1-én lép életbe.

Horánszky ügye.

Budapest, decz. 31. (Saj. tud. táv.) Horánszky Nándor és Bánffy br. miniszterelnök között fenforgó lovagias ügy még koránt sincs a becsületbiróság elé terelve. A két fél segédei az ügy végleges megoldása tárgyában még folytatják a tanácskozásokat.

Az adó-beszédés új év után.

Budapest, decz. 31. (Saj. tud. táv.) A berendezkedés az ex-lex állapot szerint már folyamatban van s legenyhébbnek mondható Lukács pénzügyminiszter intézkedése. A pénzügyigazgatóságokhoz ugyanis a miniszter mihez tartás végett pár szóból álló rendeletet bocsátott ki, melyben körülírja az igazgatóságok cselekvési körét.

Lukács miniszter utasította az összes pénzügyigazgatóságokat, hogy január elsejétől kezdve az adóhátralékokat szedessék be. Szigorúan meghagyta azonban, hogy ezt véghezvinni **végrehajtással nem szabad**. Az utasítás még az egyes adónemekről is szól. Egyébiránt a rendelet további intézkedéseket helyez kilátásba, melyek bekövetkeztéig a pénzügyigazgatóságok a jelenleg kiadotthoz tartás magukat.

Az újévi üdvözlések.

Budapest, decz. 31. (Saját tud. táv.) Általános érdeklődés mutatkozik a pártelnökök holnapi újévi üdvözlése elé, egy részt, mert a kormánypárt részéről Bánffy br. miniszterelnök válaszában valószínűleg felvilágosítást fog nyújtani arról, hogy mit fog cselekedni az ex-lex állapotában; a pártelnökök nyilatkozata

pedig felvilágosítást fog nyújtani az ellenzék parlamenti magatartásáról.

Tisza István gróf újévi üdvözlése felé irányul különösen az érdeklődés.

Hir szerint Tisza István gróf az obstrukció méltatlan támadását fogja hangsúlyozni s hivatkozni fog a nagy állami érdekekre, melyek Bánffy kitarását kívánja.

Bánffy br. miniszterelnök feleletében megfogja ígérni, hogy nem fog engedni az ellenzék technikai obstrukciójának sem.

Hangulat a szabadelvű pártkörben.

Budapest, decz. 31. (Saját tud. táv.) A béke nem sikerülése miatt a szabadelvű pártban a hangulat igen deprimált. Most az ellenzék hiu kísérlete után tűnik ki igazán, hogy mennyi híve van a szabadelvű pártkörben a békének, melyet egyesek heveskedése rontott el.

A tegnapi viharos ülés után még mindig reménykednek a béke után, de előbb az obstrukció leszerelését követelik.

Legújabb.

Budapest, decz. 31. (Saját tud. táv.) Horánszky ügyében Halasy és Atzél Béla br. meztagsadták a becsületbiróságot s nem is verekednek.

Budapest, decz. 31. (Saját tud. táv.) A Mária Valéria kaszárnnyában a márcziusban sor alá kerülő önkénteseket ma sorozták.

Budapest, decz. 31. (Saj. tud. táv.) Lukács pénzügyminiszter kijelentette, hogy a pénzügyigazgatóságokhoz intézett körrendelete úgy az új adókra, mint az adóhátralékokra vonatkozik.

Ujévi tisztelgések.

Az évforduló alkalmából, az ősi szokáshoz híven, most is kifejezik úgy egyesek, mint testületek jókívánataikat, üdvözléseiket felebbvalóknak, jóbarátaiknak.

Tegnapelőtt már megkezdtek az üdvözléseket, de különösen tegnap sokan keresték fel a

püspöki lakot, hogy kifejezzék hódoló szeretetüket Nagyvárad nagynevű egyházfejedelmé előtt.

Az üdvözlésekről a következőket írjuk:

A káptalan a bibornoknál.

Tegnap $\frac{3}{4}$ tízkor délelőtt tisztelgett a káptalan és a szemináriumi papság a bibornoknál az új esztendő alkalmából.

Vinkler József volt a papság szónoka (dr. Nogáll püspök gyöngékedése következtében) aki néhány meleg szóval emlékezett meg a bibornoknak az egyház és haza iránt szerzett érdemeiről, kívánva a bibornoknak, hogy még sok éven át maradhasson szeretett megyéje élén.

A bibornok meghatottan mondott köszönetet a ragaszkodás és hála kifejezett érzelmeiért, melyekről váradi főpásztorsága alatt gyakran volt alkalma meggyőződni. Annál melegebben fogadja az üdvözlést, mert e nehéz és válságos időkben, bár a felhők most főleg a politika egén tornyosulnak, sokszor eszébe jut a szentírás jelszava: Vae soli = jaj = jaj egyedül valónak.

A rövid, de jelentőséggel teljes beszéd után a bibornok néhány szót váltott a káptalan tagjaival, első sorban sajnálatát fejezve ki a nagyprépost, Nogáll püspök gyöngékedése fölött.

A papság és tanítók üdvözlése.

A központi esperességben lelkészkező papság és tanítókar járult ezután a bibornok elé Dencs János tb. kanonok vezetése alatt.

Jelen voltak: Dencs János, Kucsovsky Lajos tb. kanonokok, Botta Sándor főesperes, Gabriely Lajos, dr. Vucskics Gyula, Richter Jenő, Gresinck Antal, dr. Karácsonyi János plébánosok, Mesterházy Imre házfőnök, Kledorfer Lambert, Stoimár Ernő, Makucz Ernő, Szabó Ferencz hitoktatók, dr. Wimmer Julian orvosházfőnök, Kiss Theodor irgalmrendi áldozár, Gaudnik Gyula tábori lelkész, Beleznay Antal székesegyházi karnagy, Békésy János, Kovalik János, Kalmár Illés, Magdics Károly, Vellner Alajos, Vértesy Andor, Steiger Géza, Petravovics Jenő, Stark Gyula, Nagy Lajos, Szamorovszky Rezső, Domokos Andor tanítók.

Dencs János tb. kanonok a következő szép beszéddel üdvözölte a bibornokot:

Főmagasságu és főtisztelendő Bibornok Püspök

Valóságos belső titkos Tanácsos Ur

Kegyelmes Uram és Atyám!

A központi esperesi kerület lelkészkező papsága, a hitoktatói- és tanítói kar bátorkodott Eminentiad magas személye előtt megjelenni, hogy a

ezért mégis elpirult s szive hevesen dobogott a collega belépésénél.

Most már hármójuk előtt köztudomású lévén a dolog, nyilvánosan kezdték az ügyet tárgyalni.

Az eljegyzés idejét meghatározták s rövid idő múlva családi körben meg is tartották.

Ember tervez . . .

A tél még el sem mult, — úgy lehet az iskola fülledt levegője, a sok beszéd, meg talán a forró szerelem lángja is, csak hogy rohamosan kezdje a tanítónő erejét felemészteni.

Egy reggel már kénytelen volt ágyban maradni. Napok, hetek multak el s ő mindig gyengébb lett. Vőlegénye majd megőrült fájdalmában, midőn a bekövetkezendő halál biztos jeleit látta.

Az igazgató is tudomást vett kedvence veszélyes állapotáról s rögtön intézkedett, hogy a beteg az ő gondviselése alá szállítsák.

A tanító maga maradt fájdalmával. Az osztályokat összecsapták s az ő kezére bízták.

Oh milyen buzgón, milyen forrón epedve tudott imádkozni. Ha az iskolában volt, a gyermekekkel imádkozott sokat-sokat érte. Ha szobájába ment, térdre roskadt s könnyeivel kérte Istent, hogy ne vegye el tőle boldogságát.

De Istennek is tetszett az ártatlan lélek s rövid idő múlva magához vette.

Vőlegénye csak akkor tudta meg a rég sejtett, a borzasztó, az iszonyatos valót, mikor a nagynéni sirva megjelent, hogy a szerény butorzatót összecsomagolja.

Csaknem megsemmisülve hallgatta a nő keservesen zokogó előadását, de az ő jelenlé-

tében visszatartotta némileg magát a fájdalom kitöréseitől, jóllehet tüzes nyilként futotta át szívében minden szó.

Csak mikor a nő eltávozott s ő ott maradt egyedül, egész egyedül az üres szobában, akkor már nem volt képes a nagy, az erős lelkű férfi visszatartani fájdalmát, hanem leomlott, leborzolt a padlóra s kétségbeesetten fuldokolt; könnyei, melyek eddig szívében kintózták, most szép arczát égetve folyták végig.

— «Annám! Drága egyetlen Annácskám! Miért nem vagy itt? Hát ilyen nagyon rövid idő alatt elmúlhatik a földi boldogság? Hisz még nem rég itt öleltelek, — itt csengett édes hangod! . . . Oh én édes Istenem, szánj meg engem, végy magadhoz engem is! . . . Nem bírok így tovább élni . . . nem bírok . . . nem bírok!

Azután mintegy megfásválva maradt még pár perczig lelankadt helyzetében, ekkor hirtelen felugrott s majdnem haragosan mondá magában:

— Hát férfi vagyok én? Ej, csak az kellett volna most, hogy valaki lásson! — S szinte mosolyt erőltetett ajkára, de azonnal újra elkomorult, mikor körülnézett az üres szobában összeborszadt s egy nagy koporsóban képzelte magát. Tántorogva lépkedett ki a szobából s egyre hajította, de már esőndesebben:

— Annácskám! Én édes kis anygalkám! Nyugodj békében . . . imádkozzál én értem is a mi Atyánknál, hogy engem is mielőbb odavigyen, a hol te vagy édesem.

Mikor bement szobájába, ott sem talált

nyugtot. Minden szava, minden mozdulata kedvesének élénken ujjalt föl emlékében. Könyei meg-meg ujjaltak s nem tudott enyhülést találni.

Sokszor hallotta, hogyha nagy szenvedés éri az embert, imakönyvet vegyen a kezébe. Valami jó szellem sugta neki, hogy tegye meg. Csupán, hogy elfoglalja magát, ki is nyitotta imakönyvét.

»Jöjjetek hozzám, kik terhelve vagytok és én megnyitok titeket!«

Ez volt, mit egy Jézus szive kép alatt könyvtől égő szemekkel olvasott. Most tudott beszélgetni az Üdvözítővel.

— Én megváltóm — mondá — ki úgy szerettél bennünket, hogy szived vérével adtad értünk, tekintsd az én nehéz — óh! nagyon nehéz szenvedésemet és vigasztalj meg engem.

És megvigasztalódott. Nyugodtan feküdt le. Éjjel, álmában menyasszonyát látta fehér menyasszonyi ruhában s úgy hívta őt az oltár — az Isten számolya elé és úgy mosolygott.

Másnap reggel szinte megrázkódott, mikor eszébe jutott a szörnyű valóság.

Ki ment végig a folyosón s be akart menni a tanítónői lakásba; de a mint odaért, mégsem birt, nem tudott benyitni — elképzelte a rémítő üres szobát, elmúlt boldogsága helyét. Megállt, nekidől az ablak előtt álló faoszlopnak s ott folytatta fájdalmas gondolatait. Majd körülölelte a rideg faoszlopot s irónt vonva ki zsebéből, megörökítette keservét, mely ma is itt hirdeti a mulandóságot s mely engem te-metői hangulatra ébreszt, valahányszor elő-

bekövetkező új év alkalmából legjobb kívánatainak alázatos kifejezést adjon.

Nem áll, nem állhat semmi közelebb hozzánk, mint sz. egyházunk, melyen szívünk isteni eredete és rendeltetésénél fogva legszentebb érzelmeivel, tántoríthatlan ragaszkodással csügg, mert hisz ettől örök üdvösségünk függ: — mint kedves hazánk, melyen kívül nincs számunkra hely, ezen egyházunk sz. feje áldásával és a Romából küldött apostoli sz. kereszt erejével megszentelt, őseink véréből pirosuló föld, hol bölcsünk ringott, hol sirunkat megátsák, melyben a sok fáradságos, talán eredmény- és sikertelen munka és küzdelem után, békét és nyugalmat lel majdan zaklatott és háborgó szívünk.

Az elmuló évvel szemben, mely szomorú és aggodással töltötte be egész valónkat üldözött sz. Egyházunk és veszélyben forgó kedves hazánk sorsa fölött — bizva az Üdvözítő Jézus csalhatatlan ígéretében és a tenger zugó hullámain is megfektező és lecsillapító Mindenható erejében, megingathatlan reménnyel nézünk a jövőbe, azon erkölcsi biztossággal: hogy egyházunk csalhatatlan feje, Pápa Ő Szentisége megéri és éli még a hit, vallás és erkölcs győzedelmes diadalát a romboló hitetlenség, a felsőbb és nemesebb érdekeket és törekvést elfojtó és a siroatuli létet megvető és gonyoló anyagosság fölött. S meghatva és megindulva az Ur Jézus keserves könyein, miket Jeruzsálem városa és népének pusztulása fölött hullatott, teljes megnyugvással nézünk a jövőbe és azon édes reménnyel, hogy az isteni gondviselés kifürkészhetlen titkaiból oly sok csapás sújtotta Őz Királyunk Ő Felségének, ki mérhetlen tenger fájdalom és keserve mellett is népeinek boldogságán és kedves hazánk jóllétén és előhaladásán minden ereje és tehetségével működik és fáradozik, Felséges Urunk Királyunknak lesz még alkalma birodalma népeinek egyetértésén, fejlődésén és kedves hazánk felvirágzásán és dicsőségén örvezendzni!

Buzgón imádkozunk, hozzon a beköszöntő új év a küzdelem- és viszontagságteljes múlt, a sok törődés és aggodás után Egyházunkra és Hazánkra derültebb napokat és boldogabb jövőt. Hozzon sz. Egyházunknak diadalmas győzelmet a poklok hatalmán, teljes szabadságot és békét áldásos működése kifejlesztésében, az Isten országa és dicsősége terjesztésében, a halhatatlan lelkek üdvének munkálásában! Hozzon a jövő év bölcsességet, egyetértést és önműködési szellemet azoknak, kik édes Hazánk és népeinek boldogságán fáradoznak!

Eminentiadat pedig, ki fenkölt szellemével és nagy tudományával ezen, édes mindnyájunk által buzgó imával esdett üdvös eredmény létrehozásán apostoli buzgósággal és fáradságot nem ismertető kitartással és szorgalommal folyton működik áldja meg a mindenható Ég a legjobb egészséggel, testi, lelki épiséggel, hosszú zavartalan élettel; áldja meg teljes

vasom. A rövid, bánatos emléksorok így hangzanak:

„Lakód már csendesen pihen messzemessze a sir mélyén, de szívemben él, míg én élek . . . nem feledlek soha, soha!

A tanító most azon iparkodott, hogy e szomorú helyről eltávozhassék. Minden erdélyi pályázati hirdetést megfolyamodott, hogy közel lehessen kedvese sírjához. Ezen — lelkét marczangoló — vágyát mihamar el is érte.

Mikor Erdély határát átlépte, első teendője volt, hogy meglátogassa mennyasszonya sírját. Itt a fájdalom úgy elfogta újból, hogy csak hosszas kesergések után birt a drága hantoktól elszakadni. Epen ez volt az ő végzete.

A hideg szél úgy átjárta, a nedves levegő úgy áthatotta, hogy rövid idő múlva ágyban fekvő beteg lett.

Új állásán nem sokáig működött. Annácska már mosolygott felé s ő készült, örömmel készült Isten zsámolya — az égi oltár elé, mennyasszonyához.

Egy év múlva már őt is Erdély földje takarta.

Ez az egész történet, ez a szomorú dráma vonul végig lelkemen, valahányszor az ablakom előtt álló oszlop, ez a síremlék tűnik szemembe s mindannyiszor magamhoz intézett komoly intelmek között hagyom oda: Reményeid bimbaikban is letörhetnek!

megelégedéssel és e siralomvölgyben lehető boldogsággal! Vigasztalását lelje azon boldog öntudatban és majdan üdvös eredményben, hogy egyházunk és hazánk érdekében önfeláldozólag nem hiában fáradozott, tördött és áldozott, türt és szenvedett!

Nos cum Prote fia benedicat Virgo Maria!

Ajánljuk magunkat, és az általunk képviselt nagyjelentőségű és horderejű sz. ügyünket, a lelkipásztorkodást, és a vallásos nevelés és oktatás sz. ügyét, Eminentiad magas figyelmébe és kegyelmébe! Isten éltesse soká Eminentiadat!

Dr. *Schlauch* Lőrincz bibornok lekötölező szívélyességgel válaszolt az üdvözlésre. Felemlítette, hogy a politikai helyzet aggodalommal tölti el a nemzetet. De a papságnak és tanítóknak kötelességük, hogy odaadó, buzgó működésükből kifolyólag az erkölcsök javuljanak s ez által az ország békéjét is előmozdítsák. Melegen köszöni az üdvözlést és boldog új évet kíván.

A kath. kör küldöttsége.

A nagyváradai kath. kör választmánya tegnap délelőtt első sorban egyházi elnökénél: *Palotay* László kanonoknál tisztelettel, *Dús* László alelnök vezetése alatt, a ki csinos beszéddel üdvözölte *Palotay* kanonokot.

Az ó-év utolsó napja eljött — ugymond — hogy hálát adjunk a Mindenhatónak, a miért megengedte ez év befejezését. Visszatekintve a multra, előttünk áll, mikor a kath. kör megalakult, küzdelemmel, nehéz munkával, hogy a kath. társadalomnak egy helyet teremtsünk. És ezen munkában elnökünk, *Palotay* László gyámolított, istápolta. Segélyével tudtunk csak oda jutni, hogy ma már méltó helyet foglal el. Mikor ezért hálás köszönetünket fejezzük ki, kérjük a Mindenhatót, hogy egyházi elnökünket sokáig éltesse s a következő évben legyen boldog és támogassa körünket továbbra is.

Palotay László nagyon szívesen vette az üdvözlést s a jó kívánatokat viszonozta. A mit a kath. kör megalakításáról mondott az alelnök, erre azt mondja, hogy azokat Ő Eminenciája tette; Ő csak jóakarattal, buzgalommal működött közre. Biztosítja a választmányt, hogy a kört továbbra is istápolni fogja s boldog új évet kíván a tisztelgőknek.

Ezután a kör pénztárnoka: *Bereczky* Géza fejezte ki a kör köszönetét a főtiszt. káptalan-nak, a segítő támogatásért.

Nogáll püspöknél, ugyanis gyengélkedése miatt, ezuttal nem tiszteleghettek.

Innét a kör jelenlevő választmányi tagjai: *Palotay* László elnökkel dr. *Schlauch* Lőrincz bibornok Ő Eminenciája elé vonultak.

Jelen voltak: *Palotay* László, *Fetser* Antal, *Dús* László, *Tóth* Márton, *Frankó* Endre, *Géczy* Lajos, *Serényi* Gusztáv, *Böszörményi* Géza, *Baldzsovits* Rezső, *Gabriely* Lajos, *Bereczky* Géza és *Stark* Gyula.

Palotay László kanonok, elnök a következő igen szép beszédet intézte a bibornokhoz:

Főmagassága és Főtisztelendő Bibornok-Püspök, kegyelmes Urunk és Atyánk!

Eltűnk a bölcsesség könyve szerint, umbra transitus est tempus hominis, vagy is eltűnő árnyék és rövid. Csodálatos, hogy ez elhaladó árnyékot, vagyis rövid életet sokan semmibe sem veszik, nem törődve a legszükségesebbel, nem követvén az üdvösségnek útját. Ime egy árnyék idő, egy év ismét alkonyodik, végére jár, melyet hogy miként töltöttünk, hogyan éltünk, arról mindenkinek lelkiismerete adja meg a feleletet. E hanyatló év alatt voltak örvendetes és voltak szomorú napjaink. Édes magyar hazánkat a legbensőbb, legfajdalmasabb szomorúsággal töltötte el szeretett királyasszonyunknak, nemzetünk angyalának halála, a ki iránt érzett kegyeletét nemzetünk nemcsak történetileg, hanem vallásilag is megakarja örökíteni. Ha egyházunknak állapotát tekintjük, annak mostoha sorsa sokak szeméből keserű könnyeket fakaszt és hogy ránk nézve is mit hoz a jövő, az a minden tudó Istenségnek titka! De nem esüggedünk! mert miként a multban, egy

a jelenben is, az: ki egyházunknak hajóját kormányozza, az isteni ereje és hatalmával biztos kikötőbe evez, ellenségeinken diadalmaskodva habjaival eltemeti s meghozza a szent békét. Voltak örvendetes napjaink is, főleg nekünk Főmagasságod fiainak és hiveinek benső vallásos érülettel ünnepevén Főmagasságodnak püspöki jubileumát s áldottuk a mindenhatót, hogy mi birjuk Főmagasságodat, mint megyénk gondviselés szerű főpásztorát. Főmagasságod bölcs kormányzata és vezetése alatt levő hivek egy t á r s a s á g o t a l k o t n a k, e társaságának van egy sarja, van egy áldott kinövése, egy magzata, melynek Főmagassága adott életet, azt istápolta, férfivá fejlesztette. E magzat, e sarj, a nváradai kath. kör, melynek Főmagasságod nem csak atyja, hanem védnöke is. E kath. kör erkölcsi intézmény, a vallásosságnak ébresztését és az együttartást czélozza, melyre manap oly nagy szükségünk van. E kath. körnek nevében járulunk mi Főmagasságod főpásztori és atyai színe elé ez évnek alkonyán, hogy jó kívánatainknak kifejezést adjunk Főmagasságod tanuja annak, hogy magzata életre való, tevékeny és fellépéseivel e rideg és közömbös városban sokszoros elismerésben részesül, mely elismerés Főmagasságodra háramlik. Tartsa meg továbbra is e magzatát, e kath. kört, kegyeibe, istápolja, segedelmezze és bölcs tanácsaival támogassa azt, melyért mi buzgó szívvel kérjük az életadó Mindenhatót, hogy Főmagasságodat, mint egyházunk és hazánknak kimagasló bajnokát, még számtalan éveken át, minden testi és lelki áldásokkal áldja meg, hogy vallásos és hazafias érülete, a hit, remény és szeretet szellemétől áthatva, fennen lobogtassa és tőle kitelhető erővel diadalra vezesse azt a Zászlót, melynek felirata: Isten és egyház, fejedelem és haza! hogy az egyház és haza szent érdekeinek védelmében, kiérdemelt nagy nevét és tetteit, az egyház és hazának története, utánczás és követelés végett, az utókornak mint példányképet örökségül hagyományozza. Isten éltesse de soká Főmagasságodat.

A már megszokott leereszkedő nyájas-sággal válaszolt a bibornok. Kijelentette, hogy azelőtt míg a kath. egyház Magyarországon az állammal össze volt forrva, nem volt szükség, hogy a kath. élet-törekvések kifelé nyilvánuljanak. Most az államok az egyháztól külön állást foglaltak el s ezért szükséges, miszerint megmutassák a katolikusok, hogy élnek. A nagyváradai kath. kör is azért létesült, hogy a kath. öntudat megelevenedett. Köszönet azon kath. férfiaknak, akik ezt élesztették s a hiteletet ápolták. A rezidenciába, honnan a vallás és erkölcs inspirációinak ki kell áradni, jó, hogy eljönnek; ezzel kimutatják, hogy a vallásosság, szeretet és hazafiaságnak eszméjét, melyek a püspöki székéből kisugároznak, pártolják.

Ezután megköszönve az üdvözlést, az alakuló legény-egylet ügyei felől kérdezősködött Ő Eminenciája.

Tegnap egész délelőtt egymást érték a tisztelgők a bibornoki lakban.

A fentebbieken kívül *Aulich* ezredes vezette a bibornok elé a katonai tisztikar küldöttségét, melyben minden fegyvernem képviselve volt.

A püspökségi uradalom tisztikara *Géczy* Lajos főtiszt vezetésével tisztelettel.

A premontrei rend küldöttségét *Kotunovits* Sándor igazgató vezette.

A biharmegyei nőegylet tisztelgő küldöttségének nevében *Böszörményi* Géza egy. jegyző fejezte ki az üdvözlést a bibornoknak.

Ma, újév első napján délelőtt 10 órakor a városi tisztikar először dr. *Bulyovszky* József polgármesternél, majd az utóbbi vezetésével a főispánnál tisztelegnek.

A pénzügyigazgatóság tisztikara *Papp* Miklós igazgató, a postaigazgatóság tisztikara pedig *Schöpflin* Ágoston igazgatónál fog ma tisztelegni.

UJDONSÁGOK.

TAJÉKOZTATÓ.

Január 2. Biharvármegye közig. biz. ülése.

Január 5. Nagyváradi város közgyűlése és közig. bizotts. ülése.

Boldog új évet!

Az 1898-iki év napjai leperegtek. Hosszu, kínos napok voltak ezek. Ha megbotlunk egy kőben, csupa szokásból visszatekintünk, hogy mibe botlottunk meg. Ugy tekintünk vissza az elmúlt évre és amit látunk, nem szolgál örömmünkre. Egyes családok, egyének talán nem osztják velünk ezt a nézetet, de osztja a nagy társadalom, melynek nagy küzdelmeket kellett ez évben folytatni egyes lázadó osztályai ellen, osztja a közélet, melynek válságai, bonyodalmai az egész éven át felszínre voltak.

Boldog új évet!

Szükségünk van rá, hogy jó kívánatokkal bátorítsuk egymást. Hátha ellankadó erőnk ezzel új erőre kap s borus sejtelmünk, mely életünk egy-egy epochájánál lelkünket oly nyomasztólag szállja meg, — tőle szertefoszlik.

Ezt kívánjuk mi olvasóinknak.

Felkérjük előfizetőinket, kiknek előfizetése a hó végén lejár, annak mielőbbi szíves megújítására, nehogy a szétküldésben fennakadás történjék.

Az előfizetési összeg beküldésének megkönnyítésére lapunk mai számához utalványokat mellékelünk.

* **Ó-esztendő estéje a templomokban.** Az a gyönyörű esti idő, amely a legszebb márciusi nap alkonyára emlékeztetett, lehetővé tette, hogy a gyöngébb egészségük is fölkeressék a székesegyházat, a melyet csakugyan oly roppant közönség töltött be, aminőt ritkán látni hatalmas boltívei alatt. A szentély lépcsőjéig ember-ember hátán tolongott, úgy hogy a pap-ság csak nagy nehezen törhetett utat magának az ájtatosság megtartására. A szónoklatot, mint néhány év óta rendszeren, *Radnai* Farkas kanonok tartotta, az ember célját és rendeltetését tárgyalva a keresztény hit világánál. A kezdetben nyugodt mederben indult beszéd magas szárnyalást vőn utolsó részében, ahol azt fejtegette, hogy az isteni gondviselés intézkedéséhez képest csakugyan minden ember üdvözülhet ha megragadja a legfőbb, egyetlen nagy cél közelfekvő eszközeit. Majd magas szónoki lendülettel egyenesen a hallgatósághoz fordult, intve, kérve azt, hogy eltávozván a templomból, melybe az isteni kegyelem egy sugára vezette őket, azok közt is, kik nem keresik föl az Isten házát, az üdvös lelki erjedés kovásza legyenek. A nagyszabású beszédet VIII. Orbán pápa remek, erővel és kegyetel teljes imádsága zárta be, amely teljessé és állandóvá tette a mély hatást, melyet a hivatott szónok szavai tettek. A szent beszéd után a hálaadó ájtatosságot *Zajnai* János kanonok tartotta teljes segédlettel. — A *Szent-László* templomban este 6 órakor volt az ájtatosság. Dr. *Vucskics* Gyula plébános szent beszédet mondott, melyet nagy áhítattal hallgatták a templomot zsufolásig megtöltő hívek. Utána a hálaadó isteni tiszteletet *Pálffy* Béla segédlelkész tartotta.

* **Erzsébet királyné szobrára** ujabban a margittai róm. kath. elemi iskola növendékei adtak össze 3 frt 25 krt. Eddigi gyűjtésünk 96 frt 31 kr.

* **A király tiz szobra.** A miniszterelnök leiratot intézett a fővároshoz, tudatva, hogy a király elhatározásából fölállítandó tiz szobor

közül még háromnak a helye nincs megállapítva. A miniszterelnök *Hunyadi* János szobrának a II. ker. Albrecht-utnak, a koronázó templom alatt levő térséget jelöli ki, *Pázmány* Péter szobrának a Bakács-téri templom előtti teret s *Verbóczy* szobrának a III. ker. főteret.

* **Változások a honvédségnél.** *Virányi* Géza ezredes a nagyváradi 4. honv. gy. ezred parancsnoka, saját kérelmére a megejtett felülvizsgálat eredménye alapján mint rokkant nyugállományba helyeztetett. *Lőrinczy* Dénes debreczeni 3 honvéd gy. ezredbeli alezredes a nagyváradi 4. honvéd gy. ezrednek parancsnokává neveztetett ki.

* **A Bazár-szoros kiszélesítése.** A Bazár-szoros kiszélesítésének és ezzel kapcsolatban a színház építésének kérdése egy lépéssel ismét előbb haladt. *Dus* László városi főügyész tegnap nyújtotta be a bírósághoz a Weiszlovits és Mayr házakra vonatkozólag a kártalanítási összeg megállapítása és a kisajátítási jog feljegyzése iránti beadványát Nagyváradi város képviselőjében.

* **Zana Ágoston vádjai.** Z a n a Ágoston nagyváradi lakos neve ösmeretes közönségünk előtt. Az ismeretes sár- és kavics szállításhoz elkövetett visszaélések ügyét ő derítette nyilvánosságra. Pár hónappal ezelőtt azt a vádat emelte, hogy a városi adóhivatal reája nem igazságosan vetette ki a vízdíjat s más illetékeket. Egy beadványban felhívta a polgármestert, hogy az állásukkal visszaélő tisztviselők neveit vele 24 óra alatt tudassa s e beadványban eltussolásokról is beszélt. — A polgármester ezen beadványt áttette a rendőrséghez, mire Z a n a Ágoston feljelentést tett közvetlenül a debreczeni kir. főügyészséghez. A vizsgálat el is lett rendezve, azonban mivel névszerint senki nem volt megnevezve, mint tárgyalant félre tették a feljelentést. Dr. *Bulyovszky* József polgármester erre a 24 órai terminust kiszabó beadványát Zanának megtorlás végett áttette a bírósághoz, azonban ez fiaskóval végződött, mert a bíróság nem látott benne büntetendő cselekményt. Hát ezt a dolgot jobban is meglehetett volna gondolni.

* **V. H. O. Sz** A vidéki hírlapírók szövetségének helyi bizottsága tegnap délelőtt gyűlést tartott, amelyen több a központ által jelzett ügy fölött tanácskozott. *Fehér* Dezső elnök előterjeszti, hogy a február hó folyamán Rómában tartandó nemzetközi sajtókongresszusra a jelentkezők számára ingyen utazás van biztosítva. Mindjárt jelentkeztek is többen. A szövetség céljaira megtartandó estély lényegébe vonatkozólag abban történt a megállapodás, hogy egy felolvasó estélyt rendeznek, a felolvasás tartására megkérlik az ázsiai utjából csak nemrég hazatért gróf *Zichy* Jenőt. A nemes gróftól egy küldöttség a jövő héten fogja fölkeríteni és akik az ő nemes kebliségét és gavallériáját ismerik, biztosra veszik, hogy a kérésnek engedni fog. Több kisebb hivatalos ügy elintézése után a gyűlés feloszlott.

* **Kinevezés.** A földmivelésügyi miniszter *Cserny* Győző kir. alerdő felügyelőt szolgálatára a miniszteriumba osztották be. — *Veress* László m. kir. erdészt pedig helyére a nagyváradi kir. erdőfelügyelőséghez alerdő-felügyelővé nevezték ki.

* **Kegyadomány.** Dr. *Schlauch* Lőrincz bíboros püspök havi kegyadománya 300 forint, ma vasárnap január 1-én délután 2 órakor fog kiosztatni a koldusápoló intézetben. Özv. *Grunvald* Henrikné, alelnökné.

* **1899.** Ez az újévnek a jegye: a 19-ik század utolsó esztendejének. Az új évet a naptári véletlen az ünnappok esztendejévé avatta föl vasárnapja van ötvenhárom, ünnepeivel összesen hatvannyolcz. Világos esztendő, a mennyiben három nap és két holdfogyatkozása közül mi csak egyet-egyet észlelhetünk, június 8-án az egyiket s másikat december 17-én. A hnsvét a tavaszi ruhákra

ugyancsak korán — április 2-án és 3-án lesz, piros pünkösöd napjai május 21. és 22. Nagy jubileumok, vagy emléknepok nem lesznek 1899-ben. Érdekes körülmény, hogy a 18 utoljára áll az évszám elején. A tánczos fiatalságot végre megnyugtattuk azzal, hogy a farsang 39 napig tart, a vezeklésre pediglen negyvenhat böjtnap rendeltetett. . .

* **Kettős eljegyzés.** Szép családi ünnepély volt a napokban *Szita* József pénzügyigazgatósági számvizsgáló családjában. Két leányának egyszerre tartották eljegyzését. *Margitot* eljegyezte *Migazzy* József lipótújvári állami tisztviselő, *Jolánkát* pedig *Boross* Jenő hajdu-szoboszlói földbirtokos jegyezte el.

* **Mihály gazda.** Mihály gazda nagy beteg volt. Még csak pálinkát sem ihatott, mert az orvos megtiltotta. Hej pedig érezte, hogy a sok keserű orvosság mellett az is elesuszne.

— No hát nem bánom, mondja aztán egy nap az orvos, most már ihatik egy pohárkával.

— Félóránként vagy óránként? — kérdezte Mihály gazda nagy örömmel.

* **Visszaélés a könyörülettel.** Az orth. izr. nőegylet népkonyháján naponként sok száz szegény ember és gyermek nyer naponként csekély 10 krért jó ebédet, tápláló meleg ételt. Nem lehet eléggé dicsérni az ily irányú jótékony intézetet. Azonban mint minden jó irányú intézménynél, itt is a kapzsiság visszaél az emberek szeretetével. A népkonyha közelében levő utcákat ellepik a rongyos ruhába öltözött gyermekek s a járó-kelőkötől kéregetnek egy ebédre való 10 krt. Ez mind helyes volna, hanem az apró nebulók már megtanulják a csalást, svindlerséget. Egy-egy gyermek naponként 8—10 drb. husz fillérest is összeszed s a Keresk. Csarnok tájékán aztán pénzre játszanak egymás között. Valami uton módját kellene találni, hogy a jótékonycélra adott fillérek valóban a nyomor enyhítésére jussanak.

* **Egy postamester halála.** Részvétellel emlékeztünk meg tegnapi lapunkban *Pontelli* Lénárd bihar-püspöki postamester haláláról, mely előkelő nagyváradi családokat borított gyászba. Az elhunyt haláláról a következő gyászjelentést kaptuk:

Alólirottak fájdalommal megtört szívvel tudatják a felejtethen jó férj, apa, nagypapa, após nagybátyja és rokonnak: *Pontelli* Lénárdnak Bihar-Püspöki m. kir. postamester, élete 65-ik, boldog házassága 33-ik évében f. évi december 30-án d. u. 3 órakor rövid szenvedés s a halotti szent-égek ájtatos falvétele után történt gyászos elhunytát. A megboldogultnak földi maradványai 1899. január 1-én d. u. 3 $\frac{1}{2}$ órakor fognak a róm. kath. egyház szertartása szerint saját házból a Bihar-Püspöki sirkertbe örök nyugalomra tételni. Mely végfisztelességtételre az elhunytak rokonai, barátai és ismerősei tisztelettel meghívotnak. Az engesztelő gyászmise 1899. január 2-án d. e. 9 órakor fog megtartatni. Bihar-Püspöki, 1898 december 30. Az örök világosság fényeskedjék neki! *Pontelli* Emil és neje, *Pontelli* Dezső és neje, *Pontelli* Lajos, *Pontelli* Irén férj. *Ninger* Józsefné mint gyermekei. *Pontelli* Lénárdné szül. *Czeglédi* Róza mint neje. Özv. *Boross* Imréné szül. *Kanovszki* Teréz nagynénje. *Pontelli* István nejevel mint unokaöccsese. *Pontelli* Luiza férj. *Lausch* Károlyné *Pontelli* Mariska férj, *Zedleck* Róbertné, *Pontelli* Magda, *Pontelli* Ilona mint unokahugai. *Ninger* József veje. *Zsidai* Ilona *Schmidt* Mariska menyei. *Pontelli* Magda, *Ninger* Jósika unokái.

* **A város biztonsága a mult esztendőben.** A mult esztendőben a rendőrség munkássága a következő volt: Cselédügy volt 264, tolonczügy 408, kényszer utlevél 293, közbiztonság elleni kihágás 60, verekedés 72, közrend elleni kihágás 70 és borhamisításügy 26; a többi ügy az egyes osztályok között oszlék meg. Januárban volt 138 eset, februárban 129, márciusban 134, áprilisban 135, májusban 201, júniusban 142, júliusban 118, augusztusban 165, szeptemberben 336, októberben 127, novemberben 132 és decemberben 160.

* **Meghült a földön.** A rendőrség tegnap éjjel beszállított a közkórházba egy embert, *Ankós* Tógyert, aki berugott s azután végig fe-

küdt a földön s elaludt. A hideg földön Ankós erősen meghült s most már nagy láza van. Nem lehetetlen, hogy a meggondolatlan ember drágán fizeti meg a pálinkázást.

* **Kivágta magát.** Gazd uram: Hé te Bandi! Hát te már mindég csak a tölteket eszed a töltött káposztából. Zabáld be ám — a takaróját is.

Bandi: Hát'szen gazduram, a ló megeszti az abrakot, de az abrakos tarisnyáját sohasem.

* **A sétahangverseny elmarad.** A vasárnap megtartani szokott sétahangverseny mindaddig, míg a Sport-téren korcsolyázni lehet, — nem lesz megtartva, mivel a zenekar itt lesz elfoglalva vasárnaponként.

* **Halálozás.** Özv. Weisz Ignáczné, szül. Kohn Klára, Weisz Gyula; neje és gyermekei: László és Erzsébet, Weinstock Fülöp és gyermekei: Ernő és Elza. Fájdalomtól megtört szívvel jelentik a felejthetetlen férj, apá, nagypapa, após Weisz Ignácz-nak életének 81-ik, boldog házasságának 59-ik évében folyó hó 31-én, reggel 4 órakor rövid szevedés után történt gyászos elhunytát. A drága halott hült tetemei 1899. január hó 1-én d. u. 2 órakor fognak Nagy-Magyar-utcai Kesztyüs házból az izraelita sírkertben örök nyugalomra helyeztetni, mely végtisztességtételre az elhunyt barátai és ismerősei tisztelettel meghívotnak. Nagyvárad, 1899. január 1-én. Áldás és béke poraira!

* **Sikkasztó pénzbeszédő.** A helybeli izr. hitközségnek az egyik pénzbeszédőjét tegnap fejjelentették a rendőrségen, mert az a hitközség pénztárából 350 frt-ot elsikkasztott. Székér Józsefnek hívják a pénzbeszédőt, aki a rendőrségen beismerte azt, hogy a pénztárból tényleg hiányzik a 350 frt, azonban azzal védekezik hogy ő a pénzből 210 frt-ot elvesztett, a többit pedig elköltötte. Székér Józsefet még tegnap este kísérték át az ügyészségre.

* **Azóta jött meg!** Apám én megházasodom — mondja a fiu az atyusnak.

— Eredj már te bolond, felelt az atyus, csak nem ment el az eszed!

— Hm — kérdi a fiu, — hát apámnak elment, mikor é'sanyámat elvette?

— Dehogyan ment fiam, hiszen azóta jött meg.

* **Öngyilkos leány.** Az éjjeli világnak áldozata van. Tegnap egyik éjjeli mulatóban egy leány öngyilkos lett. Egy kancsóba beletett néhány skatulya gyufát, arra vizet öntött s az oldatot megitta. A szomszéd szobában lévők a hörgésre betörték a szobája ajtaját s a leányt ápolni kezdték. A gyorsan alkalmazott orvosszerek azután visszaadták a leány életét, akit különben Oláh Agnesnek hívnak. Erdekes, hogy a leány azért kísérelte meg az öngyilkosságot, mert egy embert szeretett, aki most őt elhagyta. A leányt a kórházban ápolják. Állapota ugyan nem életveszélyes.

* **Meghalt a korcsmában.** Maisa Anna szarándi lakosnő tegnap bejött Váradra és miután dolgait elvégezte, bement a Fodor-féle korcsmába, ahol pálinkát kért inni. Mikor aztán a pálinkás üveget szájához emelte, hátrahanyatlott s meghalt. Az előhívott orvos már csak a halált konstatálhatta. A hullát beszállították a biharmegyei kórházba.

* **A ki semmi rosszra nem gondolt!** Hát tudja komám, — így szólott egy atyafi, — ott ülök vasárnap szép esendesen és nagy meglepődéssel a »Mak hetes«-ben és semmi rosszra nem gondolok, egyszer csak betoppan . . .

— A esendőr, ugy-e koma!

— Nem koma. Az még semmi!

— Hát ki a manó?

— A feleségem, koma!

x **Harangszentelés.** Torontál-Erzsébetlak róm. kath. hitközsége felejtetetlen Erzsébet királyné emlékének megörökítésére temploma számára harangot készítettett.

A harang, mely Szt. Erzsébetnek és megboldogult királynéknak művészi kivitelű dombormű képével van díszítve, valamint »Magyarországi Szt. Erzsébet tiszteletére, Erzsébet királyné emlékének 1898. szeptember 10« szövegű felirattal ellátva, a »Budapesti szivattyú- és gépgyár részvénytársaság, ezeltől Walsler Ferenc« harangöntődjéből került ki. Torontál-Erzsébetlak hitközség kérelmére főma-

gasságu Vaszary Kolos bitoros hercegprímás ur f. hó (december) 28-án szentelte fel ünnepélyesen a harangot budavári palotájában.

Előre haladt idény miatt legujabb kalapok, férfi, női és gyermek czipők, galocsnik, kesztyük, harisnyák, nyakkendők, fehérneműek, esőernyők, kötött és szövött áruk s mindennemű divat-különlegességek Fábry Testvéreknél (Nagyváradon, Fő-utca), mélyen leszállított árban szerezhető be, ajándék tárgyak és játékok félárban.

Előfizetési felhívás.

A mai nap pályafutásának **ötödik** esztendőjébe lép a „Tiszántul“.

Nem nagy idő, de annyit mindenesetre jelent, hogy lapunk ez idő alatt meggyökerezett, megizmosodott, a közönség támogatása szavának súlyt, tekintélyt szerzett s nem csekély befolyást a társadalom minden rétegében.

Es ezt főleg független, pártoktól, érdekköröktől és klikkektől nem befolyásolt politikájának és annak a magatartásának köszönheti lapunk, hogy személyeskedést nem űzve, szenzációt nem hajhászva, senkit nem sértve iparkodik szolgálni minden téren az ország, a város igazi javát s előmozdítani a társadalom s a polgárság igazi érdekeit.

Ez lesz vezérelvünk a jövőben is. A politikai kérdésekben függetlenül mondjuk ki őszinte véleményünket, melynek iránya a magyar haza boldogulása és szent hitünk igazainak védelme szab.

A társadalmi béke megóvásáért törekedni mindenkor egyik legnemesebb feladatunk lesz.

Városi ügyekben a város és a polgárok javainak előmozdítására szenteljük munkálkodásunkat.

Közgazdasági ügyekben az agrár-irány híveinek valljuk magunkat. A kisgazdák, iparosok és munkások jogaiért, érdekeiért készségesen szállunk sikkra.

Fővárosi tudósításunk úgy van szervezve, hogy bármely vidéki lappal bátran kiállja a versenyt. Országgyűlési rovatunk bő és tárgyilagos.

Szépirodalmi rovatunkban kiváló gondot fordítunk arra, hogy a jóízű és erkölcs ápolója legyen.

Ajándékokat nem ígérhetünk előfizetőinknek, de ígérünk jó, tartalmas lapot.

Mutatványszámokat készségesen küldünk előfizetni akaró olvasóinknak.

Lapunk egyik legolcsóbb vidéki politikai napilap.

Az előfizetési árak a következők:

Helyben kiadóhiv.-ból átvéve:	Helyben házhoz hordva:
Egy évre 8 forint.	Egy évre 10 forint.
Negyed évre 2 forint.	Negyed évre 2 irt 50.

Vidékre:

Egy évre 12 forint. | Negyed évre 3 forint.

A „TISZÁNTUL“ szerkesztősége és kiadóhivatala.

A villamos vasut építése.

Sokkal ősmertebbek Nagyvárad város közönsége előtt annak a végletekig menő versenynek a részletei, amely a nagyváradai társadalomban, sajtóban és a legilletékesebb forum előtt: a törvényhatóságban végbement az elmúlt év 10 hónapjában, a helyi villamos vasut építése tárgyában.

Van az egészben egy sötét pont, hogy a törvényhatóságok autonóm joga egyenlő a nullával, mert ennek megdöntésére elég egy ex-miniszter protegalása.

Ott kezdjük, hogy a miniszter nem hagyta jóvá a budapesti u. n. tröszttel kötött szerződését a városnak, hanem utasította, miszerint a közuti vasut társasággal kösse meg a szerződést a villamos vasut építésére.

A városi tanács a leirat folytán felhívja a közuti vasuttársaságot, hogy hajlandó-e elfogadni ugyanazokat a feltételeket, a melyeket a tröszt megajánlott.

A közuti vasuttársaság tegnap benyújtotta az aláírt szerződést, az alábbi beadvány kapcsán.

Most már, azt hisszük, el van dőlve a vasut építés kérdése, de a városon mulik, ha nem késlelteti a szerződés aláírását, hogy mielőbb a munkálatok megkezdéséhez fogjanak.

Most, a csata végén nem hagyhatjuk elismerés nélkül a trösztöt, aki Nagyvárad városára részére kikaparta a — gesztenyét.

A közuti vasut beadványa a következő:

Tekintetes városi tanács!

A folyó évi 21.478 sz. a. végzésével a villamos vasut építése ügyében kétrendű szerződés tervezetét oly megjegyzéssel méltóztatott nekünk kiadni, hogy amennyiben azokat el nem fogadjuk és elfogadásunk igazolásául aláírásunkkal ellátva 10 nap alatt be nem mutatjuk a Tekintetes törv. biz. ugy fog minket tekinteni, mint kik a fenforgó ügyben a várossal szerződési nem akarunk. A törv. hat. biz. elhatározása minket igen nehéz delemna elé állított. Köztudomásu, hogy mi a várostól most követelt feltételeket már régebben ismertük s így módunkban állott azok elfogadását előbb is bejelenteni. Teljesen tiszta lelkiismerettel mondhatjuk, hogy az elfogadás bejelentése nem akarattunkon mult.

Vállalatunk, mely létét a tek. törv. hat. biz. engedélyének köszönheti és mely bizonyos idő leforgása után a város tulajdonába megy át, nagyváradai vállalatnak tekintendő s mint ilyen, Nagyvárad város pénztárának nemcsak a követelt, de azokat a megtoldó javadalmakat szívesen megadta volna — ha szem előtt nem

tartja, hogy a villamos vasutnak első sorban az a feladata, hogy a közönségnek a közlekedés iránt emelhető igényeit minél jobban elégítse ki és e mellett a vállalatunkban már eddig fektetett tőkét tulságosan ne sérelmezze.

Beláttuk, hogy e szempontoknak lehetetlen hatályosan megfelelni. Ha az építendő vasut tekintetében tulságosan nagy építési tőke és szerfelett drága üzem kívántatnak.

De minthogy a t. törv. hat. biz. határozatából átlátszott, hogy a közölt feltételeivel szemben a köznek az építendő vasut iránt emelhető igényeinek tárgyalását meg nem engedi, amennyiben közölt határozatában azt mondta ki, hogy a közölt tervezetnek a maga egészében való el nem fogadását úgy fogja tekinteni, hogy mi a várossal szerződni nem akarunk: nem tehetünk mást, minthogy a közölt tervezeteket elfogadjuk s aláírjuk, mert ily körülmények között már csak a vállalatunkba fektetett tőke sorsáról gondoskodhattunk.

E szempontból pedig kétségtelennek látszott előttünk, hogy ha a feltételeket el nem fogadjuk, e tőkének romlása azonnal bekövetkezik, míg a feltételek elfogadása esetén legalább nincs a lehetőség kizárva, hogy idővel a sajnos helyzetből kibontakozhatunk.

Bátrak vagyunk ennél fogva kiadott vállalatunk elfogadott szabályszerűség aláírt szerződéseket aláírni s a mellékelt letéti jeggyel igazolni, hogy 30000 korona évadéunkat újabb 20000 letételével 50000 koronára fölemeltük.

A bemutatott szerződés-példányok igazolják, hogy a város nemcsak azokat a javadalmakat kapja meg, melyeket mint azonnal elérhetőket vélt magának biztosítani, hanem azokat is, a melyeket csak a bizonytalan jövőben gondolt, a mennyiben:

a) a város közönségének rögtön teljesül az az óhaja, hogy a közlekedés a Templom-térről kezdve a Kolozsvári-utcán maradjon;

b) hogy a N.-Piacz-téren levő felvételi és raktári épületeink a kikötött sertésvásár-térre helyeztessenek.

Mintán magunkat ezek után a nemes város jóindulatába ajánljunk, vagyunk

Nagyvárad, 1898. decz. hó.

kiváló tisztelettel

Nagyvárad *gőzmozdonyu közuti vasut*
részvénytársaság.

Berkovits.

Tichy.

Kriványt elfogták.

Bécs, decz. 31. (Saját tud. táv.) Még nemrég folyt le az az óriási zavar és tönk, mely Arad város pénzügyeit érte *Krivány* János megyei pénztárnok negyedmiliós sikkasztása folytán.

Szenvedett ez alkalommal nemcsak a város pénzügye, hanem Arad város közléte és társadalma egyaránt. Az aradi polgári takarékpénztár megbukott, a megyei tisztikart pedig a későn felriadt óvatosság zavarta meg, a társadalmat pedig óvatosabbá tette ez az eset.

A rendőrség mindent megtett, hogy a bűnöst kézrekerítse. Táviratok mentek a nyugati tengerparti kikötőkbe, mert bizonyosra vették, hogy *Krivány* a nyugat-európai kikötőkön át Amerikába szökött.

A szorgos nyomozás hiábavalónak bizonyult. *Krivány*nak majdnem egy heti ideje volt, hogy megszökjön, mert hisz a sikkasztást csak későn vették észre.

Az aradi rendőrség talán túl is lött a célon, midőn a tengerpartokon kereste *Kriványt*, mert ő csak Bécsbe menekült s ott éledgett, míg körülötte lázas sietőséggel folyt a hajszja javában.

Végre a napokban felfedezték egy teljesen véletlen körülmény folytán.

A bécsi rendőrség hatalmas razziaát tartott a múlt éjjelen, mely nagy ered-

ményre vezetett. A nagy hálóban ugyanis, melyet a bécsi rendőrség Bécs sörredékébe merített bele, fenn akadt *Krivány* is.

Az általános vizsgálat alkalmával ugyanis, amidőn az elfogottak illetőségét állapították meg a tolonczozás végett, a rendőrök egy *Szantner* János nevű csavargó, rongyos koldust találtak az elfogottak között . . .

Ruházata s kinézése a hajdani jólét nyomait mutatta s ez tette a rendőröket figyelmesebbé. Kutatni kezdtek a zsebeiben és abban **Krivány** névre szóló okmányokat találtak, közte azon felmentvényt is, melyet elutazása előtt e pénztár átvizsgálása után a pénztárvizsgálóbizottságtól nyert.

A rongyos ruhájú nélkülözésektől meglőrt ember halálsápadtan állt a rendőrök előtt, míg ezek az írásokat vizsgálgatták.

A rendőrség azonnal megállapította a kéznél levő adatok nyomán *Krivány* személyazonosságát és a szenzációs letartóztatást azonnal megátvirozták az aradi rendőrségnek.

A hír óriási meglepetést keltett Aradon s felkavarta az egész város nyugalmát.

Fábián főispán az eseményt megtáviroztotta a belügyminiszternek. **A sikasztót elzárták.**

Bécs, decz. 31. (Saj. tud. táv.) A bécsi rendőrség már megállapította *Krivány* egész viszontagságait szökésétől kezdve elfogatásáig.

Krivány Aradról egyenesen Bécsbe ment s rövid ideig ott élésködött. Julius hatodikán, midőn a nyomozás ellene a tetőpontját érte el, eltávozott Bécsből és bebarangolta Drezdát, Berlint s más városokat, különösen Észak-Németországot. Arra bizonyosan nem volt pénze, hogy a tengeren-tulra szökjön. Álnéven utazgatott.

Barangolásában teljesen elszegényedett és f. hó 12-én tért vissza Bécsbe, hol még elutazása előtt 500 frtnyi fehérneműt rendelt, de hirtelen távozván már nem volt ideje azt elhozatni. Most, minthogy maga legnagyobb szegénysége közepette sem fordult meg nyilvánosan sehoh, hordárt küldött a holmiért, melyet előlegesen kifizetett s kilétére ez uton jöttek rá.

A jó barátok.

Oravetz Mihály és *Ács* Meliton nagybányai sertéskereskedők évekig a legjobb barátságban éltek egymással s ha egyik vagy másik megszorult egy-két ezer forint dolgában, mindig kisegítették egymást. Sokszor együtt mentek a sertésvásárra és mindig ha csak szerét tehették, ellátogattak egymáshoz. Egyszer is *Ács* Meliton és *Oravetz* elhatározták, hogy másnap együtt mennek Salgó-Tarjánba sertések vásárlása céljából. *Oravetz* azt mondta *Ács*nak, hogy báljon az éjjel nálla, mert ugyanis együtt kell menniük korán reggel s erre a kis időre már nem érdemes olyan messzire hazamenni, még valami baja eshetnék *Ács*nak az úton. *Ács* beleegyezett és *Oravetz*nél megbált.

Éjfél tájban felébredt *Ács*, mert valami neszt hallott az ágyánál, kis idő múlva pedig érezte, hogy mellét érinti valami. Azt hitte, hogy macska és öklével el akarta zavarni. Csakhamar fájdalmasan ordított fel. Valaki bele

szurt a mellébe. Minden erejét összeszedve fölkel és dulakodni kezdett ismeretlen támadójával. Dulakodás közben kiértek az ajtóhoz s kijutottak az udvarra. Ekkor látta *Ács*, hogy a legjobb barátja vad elhatározással törekszik azon, hogy beleszurja még egyszer a kését. A dulakodásra *Ács* Meliton felesége is felkelt, aki *Oravetz*áknál lakott s közbevetette magát. A legjobb barátjuk erre őt is megsebesítette. A balasagyarmati törvényszék napokig tárgyalta a bűnyüget s a tárgyaláson az ügyész *Oravetz* Mihályt gyilkosság büntetének kísérlete és súlyos testi sértés büntette miatt kérte megbüntetni.

A bíróság előtt az időközben nehéz sebükből felgyógyult *Ács*ék is megjelentek és előadták, hogy a vádlott rablási szándékból kísérlette meg meggyilkolásukat. A törvényszék, minthogy a vád beigazolást nem nyert, hogy a vádlott szándéka másra mint sértésre irányult volna, nem látta a rablás esetet fennfogni s csak súlyos testi sértés büntette miatt ítélte el a vádlottat egy és fél évi börtönrre. A királyi ítélőtáblán *Zachar Gyula* bíró előadása alapján vették tárgyalás alá a bűnyüget s a tábla szándékos emberöléssel, párosult rablás kíséretének büntette miatt *Oreveszet* 6 évi f e g y h á z r a ítélte.

IRODALOM.

— Előfizetési felhívás a »Történelmi füzetek« című folyóiratra. Szerkeszti *Naményi* Lajos. — Nagyvárad város és Biharvármegye monográfiája még nincs megírva. Oly nagy az anyag, hogy ennek felhasználásához egy évtized alig elégséges. A nyers anyag feldolgozása, a monográfia előkészítése: ez a »Történelmi Füzetek« célja, törekvése. Kizárólag a mi szűkebb hazánk érdekeit, történelmi multját fogja szolgálni, hogy megvalósíthassa a nagyalkotást: a monografiát.

Midőn erre vállalkozom, remélem a nagy közönség, intézetek, községek, családok pártfogását, amint a folyóirat is a történelem mellett, régészeti, heraldikai, művelődés és egyháztörténelmi érdekeknek is kíván szolgálatot tenni.

Kiváló tudósok, jeles ifju erők támogatják e vállalatot és azt hiszem elég lesz utalnom a következő névsorra, mint az erkölcsi eredmény biztosítékára.

A »Történelmi Füzetek« munkatársai:

Bunyitay Vincze, Cséplő Péter, dr. Demek Győző, Dus László, id. Gyalóky Lajos, Hegyesi Márton, Karakas Károly, dr. Karácsonyi János, Középegy Gyula, Lovassy Andor, Lopusny Gyula Ágost, Makkay József, dr. Némethy Gyula, dr. Szemethy Géza, Sulyok István, Szűcs István, dr. Vucskics Gyula, — kikhez az első füzet megjelenése előtt a magyar történetírás még több kitünősége fog csatlakozni.

A folyóirat havonta nagy oktáv alakban 2 ivnyi terjedelemben, díszes kiállításban fog megjelenni és előfizetési ára egész évre 3 forint, félévre 1 frt 50 kr, mely összeget Déry és Boros kiadó-czég nyomdájában (Nagyvárad Zöldfa-utca) kérem küldeni.

Nagyvárad, 1899. január 1.

Naményi Lajos.

A Magyar Tudományos Akadémiának ez évben, január hó 2-án, — hétfőn — lesz az első ülése. Ez alkalommal az első osztály ülésezik a következő tárgysorozattal: 1. Zolnai Gyula l. t. székfoglalója: Az új nagy szótár feladatáról. 2. Dr. Kégl Sándor, mint vendég: A perzsa népdalról. A jövő esztendőben a rendes felolvasó üléseken kívül a következő fontosabb ülések lesznek: A január hó 30-án tartandó összes ülésen tárgyalják az 1899 évi költségvetést. Február 28-án van a tagajánlások benyújtásának határideje. Március 18-án döntenek el a gr. Teleki pályázatot, 27-én pedig a Farkas-Kaszó pályázatot.

A Népművelési Közlöny ujévi száma a következő tartalommal jelent meg. A vezércikket Dr. Sipos Árpád közs. iskolaszéki elnök írta az ő fen-

költ gondolkodásának megfelelő módon. Ez után Bodnár János irt egy újévi ébresztőt a tanítókhöz, melyben ernyedetlen muokásságra buzdítja őket s boldog esztendő kíván. Majd a Biharmegyei Tankerületi Tanítóegyesület tagjainak névsora s több más apróbb czikk következik sorra. Az élénk tartalom s precíz szerkesztésű kis lapot ajánljuk a tanítók és tanügybarátok szíves figyelmébe.

TANÜGY.

Értesítés. Az összes községi elemi és polgári iskolákban a karácsonyi és újévi szünet január 2-ig tart s a tanítás jan. 3-án veszi kezdetét, miről az érdekelt szülők ez uton is értesíttetnek.

MULATSÁG.

FARSANGI NAPTAR.

Január 1. Az iparos ifjak műkedvelő előadása.
Január 8. A szentjohbi r. kath. hitközség batyu-bálja a község háza termében.
Január 8. A réti népkör bálja a »Zöldfá«-ban.
Január 15. A nagyváradai munkás betegsegélyző pénztár mulatsága a »Zöldfá«-ban.
Január 15. Az ipartestület táncestélye.
Január 18. A joghallgatók bálja.
Január 21. A »Gyermekbarát egyesület« táncestélye.
Január 22. A »48-as Népkör« bálja.
Február 1. A »Gyermekbarát« jelmezestélye.
Február 5. A nagyváradai ev. ref. egyházközség táncvizalma.

A mai műkedvelői előadás. A nagyváradai iparos-ifjak önképző osztálya ma ismételt előadja Murai Károly remek vigjátékát a »Huszár-szerelmek.« Karácsony másodnapján adták először e jóízű vigjátékot és már akkor is oly ügyesen játszottak a műkedvelők, hogy igazán élvezetet nyújtottak a közönségnek. A mai előadás — mely az Apollóban fog lezajlani — valószínűleg még sikeresebb lesz az előbbinél és azért is felhívjuk reá a közönség figyelmét. — Az előadás után tánc lesz.

Zártkörű táncvizalom. A nagyváradai ev. ref. egyházközség községszükségleteinek költségeire 1899. évi február hó 5-én a »Fekete Sas« szálloda nagytermében zártkörű táncvizalmat rendez. Belépő jegy személyenként 2 korona. Kezdeté 8 órakor. Jegyek előre válthatók a meghívó előmutatása mellett a Biharmegyei Csinó, az Iparos kör és a Polgári-kör helyiségeiben, továbbá Pauker Dániel, Fehér János, Kádár János és Kiss Károly urak üzleteiben és a pénztárnoknál. Felülfizetéseket a jótékonyczél érdekében a bizottság köszönettel fogad. Dr. Ritoók Géza az intéző bizottság elnöke. Füredi László pénztáros, id. Nagy Lajos, Daday József ellenőrök és hetvennégy intéző bizottsági tag. Dr. Thury Kálmán a táncrendező bizottság elnöke. Ifj. Milye Gyula jegyző. Ifj. Kenéz Sándor háznagy és negyvennyolcz táncrendező bizottsági tag.

Az ipartestület táncestélye. Az ipartestület jótékonycsági bizottsága az iparos menház alapjának gyarapítására folyó évi január hó 15-én a »Fekete Sas« szálloda nagytermében zártkörű házias táncestélyt rendez. A nagyérdemű közönség időnkénti szíves pártolása tette lehetővé azt, hogy a menházban már eddig is 7 elaggott iparos eltartásáról van gondoskodva. De mivel a testületi tagok nagy számából évről évre emelkedik az eltartásra szorult vagyontalan agg iparosok száma, ezek ől való gondoskodás képezi a bizottság legfőbb feladatát, miáltal mintegy utal van arra, hogy a nemeslelkű emberbarátok pártolását kikérje. A legmélyebb tisztelettel kérjük a nagyérdemű

közönséget, hogy ezen jótékony czélú mulatságban részt venni, s azt kegyesen pártolni méltóztassék. Egyben értesítjük mindazon jó akaróinkat, kik talán meghívót nem kaptak volna s arra igényt tartanak, miszerint felszólalásukra az ipartestület hivatalában — Kert-utca 80 szám. I emelet — a hivatalos órák alatt a meghívók azonnal kiszolgáltattak. Kiváló tisztelettel maradtunk Nagyvárad 1899. január 1-én. Bertsey György j. b. elnök, Jankovich János j. b. jegyző.

Igazságszolgáltatás.

A gondatlanság áldozata. Egy kis három éves gyermek halálának az okával foglalkozott tegnap a törvényszék.

Blindár Baréku volt a vádlott, a kinek az a büne, hogy e tavaszon egy izben egy kis három éves gyermekét felügyelet nélkül hagyta s a gyermek beleesett az udvaron egy dézsa vízbe, a mibe aztán belefullt.

A tárgyalás folyamán a vádlott nő bebizonyította azt, hogy őt semmi féle gondatlanság nem terheli s így a törvényszék őt a vád alól felmentette.

Iparügy.

Ipartestületi ülés.

Az ipartestület előljárósága által 1898. évi december hó 29-én Bertsey György elnökle alatt tartott rendes havi ülésen jelen voltak. Az iparhatóság részéről Gerő Ármán rendőr alkapitány iparhatósági biztos, az előljáróság részéről: Andriska Károly, Balog Mihály, Bodnár János, Czigtel József, Czeglédi Jeremiás, Dévald Mihály, ifj. Cser János, Gyagyovszky Viktor, Mokri János, Milibák József, Óváry Lajos, Rozsly Géza, Voszka Ferencz, Weisz Károly, Nagy József, Hegedüs József, Tarsoly Ferencz, Gyöngyössy Gyula, Péchy Antal és Mészáros József előljárók. Mihálovits János számvevő és Jankovich János főjegyző.

A november havi előljárósági ülés jegyzőkönyvének felolvasása és jóváhagyása után olvastatott a számvevők jelentése a pénztár állásáról.

A bevétel volt 1526 forint 63 kr., október havi pénztári maradvánnyal együtt 3608 forint 63 kr., a kiadás 2276 forint 26 kr., pénztári maradvány december hóra 1332 frt 87 kr.

Az elnöki jelentésben előterjesztett, hogy egy római katolikus főpap kitől már többször nyerta a Menház alap nagy összegű ajándékot, ismét 500 forintot volt szíves küldeni a nevezett alapnak, továbbá Sal Ferencz, Dévald Mihály és Juhász Benedek ruhanemű és lábbeliket. Mezey Mihály kir. közjegyző egy asztaltársaság nevében 100 frttal volt szíves a Menház alap gyarapításához járulni. A szíves adakozóknak köszönet szavazott, s annak tudomásra juttatásával az elnökség bizatott meg.

Az országos gazdasági és ipari hitelszövetkezet alakuló közgyűlésen az ipartestületet dr. Horváth János ur iparügyi hírlapíró és több budapesti ipartestületek hatósági biztosa képviselte az előljáróság meghívása folytán a hó 8-án felolvasást tartván az ipari hitelszövetkezet alakítása módjáról és az abból eredhető olesó hitel és egyéb kedvezményekről a felolvasás czélja volt, hogy az iparosság ösmerje meg a szövetkezetektől várható eredményeket és némi tájékozást szerezzen a törvényben előirt módon vezetendő kezeléséről.

A felolvasó tiszteletére a már több izben tett szíves fáradozásainak elismeréséül társas vacsorát rendeztetvén, melyben a város több tisztviselői és az iparosság jóakaró pártolói észlvtettek; az elnök intézkedései jóváhagyat-

tak. Dr. Horváth Jánosnak szíves fáradozásáért köszönet szavaztatott.

A nagyváradai ipartestületi hitelszövetkezet megalakítására nézve ez alkalmossal határozat nem hozatott, az ügy további tanulmányozás és fontolás alá vétele mondatott ki.

A jótékonycsági bizottság által a Karácsonyi ünnepekre 12 szegény iparos és nem iparosoknak kiosztott 58 forint segély jóváhagyva kiutaltatott.

Néhai Hann László bádigos mester hagyatékának birói átadó végzése tudomásul vétetvén a hagyomány érvényesítése csak a befizetés után lesz foganatba veendő.

Az évi közgyűlés napjával 1899 évi január hó 29-ike esetleg február hó 5-ike tüzetek ki.

Az elaggott iparosok alapjának javára 1899-ik évi január hó 15-én a Fekete Sas szálloda nagytermében tartandó zártkörű házias táncestélyen való részvételre az előljáróság összes tagjai, továbbá pénztárnoknak ifj. Cser János, ellenőrnek Óváry Lajos urak lettek felkérve.

Losonczy József, Dobos István és Muszkás János elaggott mnnkaképtelen iparosoknak a menházban leendő felvétel iránti kérvényük elintézése a Hann László féle hagyomány beérkezéig függőben hagyatott. Tíz rendű számlára 192 frt 14 kr. kiutaltatott.

REGÉNY-CSARNOK.

SZERESS ÖRÖKKÉ.

Irtá: Buchanan Róbert.

Angolból fordította: Dr. N. Gy. 29.

Szép téli reggel volt. Kinézve az ablakon, látta a tengerpartot egészen fehérbe borulva, de az ég azurkék volt a tenger pedig nyugodt és ragyogó a reggel pirjától. A harangok vidáman csengettek, boldog aranyhavát hintve a földre.

Telve csöndes rettegéssel, hogy majd minden csak varázslatnak bizonyul s hogy vendégük talán eltűnt, mint valami jó tündér, elhagyta szobáját s a szoba felé lopózkodott, a hol az idegen aludt. Az ajtó tárva nyitva volt s a mint benézett, látta, hogy az ágy érintetlen. Szíve összeszorult; hát végre is minden csak álom volt? Hallgatózott nevelőatyja ajtajánál; mélyen aludt, mert hallani lehetett nyugodt lélekzetét. Aztán Márhára tekintett, a ki ott feküdt nyugodtan, nagy kezeit a takarón nyugtatva, míg a reggeli fény elárasztotta arcját.

Szíve ugrándozott örömben, a mint lejött az alsó szobába, a hol az este együtt voltak; mert ott volt az egyik széken, épen úgy, mint a hogy odavetette először, az idegen bundája. Hát mégse volt álom! Igaz volt, való volt! Hogy kétszeresen biztos legyen, kiszaladt a konyhába s reménye egy pillanat alatt valóra vált. Az idegen ott állott a nyitott ajtónál, nyugodtan tekintve ki a tengerre.

Foglalkozása sem volt nagyon kísérteties, ha tekintetbe vesszük, hogy a szellemek nem erős dohányosak. Ajkai közt diszesen fából faragott pipa volt, melyből nyugodtan füstölt.

Hallotta a leány könnyű lépteit maga mögött s feléje fordult. Mily szépnek, bátornak látszott karácsony reggelének rózsaszínű fényében! Nem mosolygott, hanem nyugodt főhajtással köszöntötte a leányt, merész fekete szeméit arcára szegezve. Erősen elpirulva hozzásietett s kezét nyújtott neki; melyet az megfogott és megtartott. A leány keze meleg volt, de az övé csudálatosan hidegnek tűnt fel. Ártatlan és tiszta léte nem szerette, ha így néztek rá. Miért is bámult így rá? Ugy érezte, hogy arca ég s elvonta kezét tőle.

— Korán kelt föl uram — mondá a leány. — Félek, hogy nem jól aludt.

— Egyáltalán nem aludtam, — felelé s

idegen kiejtését még jobban lehetett érezni, mint az éjjel. — Én hozzá vagyok szokva az éjjelezéshoz, szép leányka s nagyon keveset szoktam aludni.

A leány nem tudta, hogy folytassa a beszédet, midőn egyszerre eszébe jutott a harangszó, a mely még most is hangzott.

— Hallgassa csak csengésüket! — mondta édes mosolylyal. — Mily édesen csengenek, hirdetve urunk születését!

Vanderdecken vállat vont s megvetőleg eregette a füstfelleget.

— Azok ugyan le vannak hangolva, azt hiszem. Egyébiránt gyűlölöm a templomokat s a templom zenéjét, de főleg olyan nap, mint a mai. »Békesség a jóakaratu embereknek« valóban! Mintha volna e romlott földön békeség valahol, mintha volna jóakaratu emberben, vagy asszonyban.

A leány szomorú meglepetéssel nézett rá. — Ön maga sem gondolja azt, a mit mond — felelé egyszerűen. — Hisz ön maga is jóakaratu és békét hozott hajlékunkba tegnap este s önnek is szeretnie kell a templom hangját, a mely a mi Urunk eljövételét hirdeti.

A férfi türelmetlen mozdulatot tőn s e perczen a harangok is elnémultak.

— No valahára elhagyták, — mormogá — átkozott a kolompolásuk s mindazok, a kik azokat huzzák!

— Kérem, ne beszéljen így, kedves jó uram, — mondá a leány — hisz ez istentelenség.

Amaz nevetett, de megdöbbenve a leány komolyságán, kíváncsian nézett rá s valóban nem csudálkozás nélkül; mert ha ő szép volt, a leány valósággal csudaszépnek volt nevezhető. Mély és szilárd szemei új fényben ragyogtak e reggelen, mintegy elragadtatásban, arca gyöngéden kipirult fölülte aranyhajának glóriája, ragyogó mint egy Madonna-képé. Ügyes, pompásan szabott ruhája még emelte báját.

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK.

Valuta.

Budapest, decz. 31. (Saj. tud. táv.)
A valuta aranyakra felügyelő bizottság ma átvizsgálta a pánczélszobában elhelyezett aranyakat. Mintegy 80 milliónyi arany van már letéve.

Ujságírók ujéve.

Budapest, decz. 31. (Saj. tud. táv.)
Az ujságírók klubbjában ma tisztelegtek az elnöknel Rákosi Jenőnél és Mikszáth Kálmánnal. Mindkét üdvözlőnél az ujságírók szónoka a szomorú újévét hangsúlyozta.

A franciaországi események.

Páris, decz. 31. A Havas-ügynökség jelenti: A tények első vizsgálatából, továbbá Quesnay de Beanrepaire és Bard nyilatkozataiból kitűnik, hogy Bard nem mondotta a neki tulajdonított szavakat, különösen ezt: »Kedves Picquartom« és a Goense tábornok vallomására vonatkozó nyilatkozatot.

Páris, decz. 31. A »Matin« azt mondja, hogy Barthou legutóbbi vallomásának nagy fontosságot tulajdonítanak. Ugyanez a lap jelenti, hogy azt a vizsgálatot, a melyet Lebret igazságügyminiszter a Bard-Quesnay de Beau-repaire ügyben megindított, már befejezték.

Páris, decz. 31. Néhány kiváló személyiség, köztük Broglie herczeg, Coppée, Srunetiére, és Bourget, akadémikusok, új *hazafias ligát* alapítottak. »La patrie française« névvel. Az új ligának az lesz a célja, hogy a Dreyfus-agitáció ellen küzdjön, a francia nemzet szolidaritását erősítse és a hadsereg érdekeit védelmezze. (Magyar Táv. Ir.)

Törökország hajói.

Konstantinápoly, decz. 31. Hir szerint az Ansaldo-féle génuai hajógyárral néhány török hajó ujjáépítése tárgyában kötött szerződést felbontották. A »Me szudije« és »Aszar-I-Tevfik« kazamátahajók, a melyek az Yszmii kíséőhajóval együtt készen vannak az indulásra, ennél fogva nem fognak elmenni. A kielii Germania-hajógyár egy czirkálóhajó mintáját adatta át a szultánnak.

Az orosz nagykövet a szultánnal.

Konstantinápoly, decz. 31. Szinovjev orosz nagy követ tegnap a szelamlik után kihallgatáson volt a szultánnal. (Magy. Táv. Ir.)

Török mozgósítási hírek.

Konstantinápoly, decz. 31. Egy francia lapnak azzal a híresztelésével szemben, hogy a szalonoki és morászirtíri vilajetekben lévő csapatok megmozdítása céljából mozgósítási parancsot adtak ki, az Agence és Constantinople felhatalmazás alapján kijelenti, hogy ez a jelentés teljesen alaptalan és hogy a nevezett vilajetekben levő teljes rend és nyugalom nem ad alkalmat ilyen intézkedésre.

KÖZGAZDASÁG.

Uj marharakodó állomások. Alig pár hete helyezték üzembe a Püspök-Ladánytól Füzes-Gyarmatig terjedő helyi érdekű vasutvonal Hosszabát, B.-Udvari, B.-Nagy-Bajom és Csillagtanya állomásait marharakodó állomásoknak jelentette ki a miniszter.

Sertésenyésztéstan ezimel most van sajtó alatt Kovácsy Béla a kassai m. kir. gazdasági tanintézet igazgatójának egy nagyobb szabású munkája. A körülbelől 20 nyomtatott ivre terjedő munka különben azért érdekes, mert behatóan ismerteti a Magyarországon tenyésztett külföldi sertésfajtákat s az azoktól származó keresztezési termékeket. Egyetlen egy könyv sem foglalkozik külföldi sertéseknek, különösen pedig az oly óriási hasznót hajtó u. n. angol kultur sertéseknek belföldön való tenyésztésével oly behatóan mint Kovácsy könyve, miért e könyv nélkülözhetetlen mindazoknak, kik ezen sertések tenyésztésével foglalkoznak vagy a jövőben foglalkozni akarnak, mert csak az ezen könyvben lefektetett ismeretek alapján lesznek képesek az angol sertéseket oly módon tenyésztetni és kezelni, hogy legalább kétszerre nagyobb hasznót érjenek el velük mint az eddig tenyésztett magyar sertésekkel. A könyv előfizetési ára 3 frt. A megrendelés szerzőhöz, vagy Vitéz A. könyvkereskedőhöz küldendő Kassára.

Reich Jenő Társas

Tőzsde jelentése.

— A »Tiszántul« eredeti távirata. —

Határidők.

B u d a p e s t, december 31.

Az irányzat szilárd	
Buza márcziusra	9.67
Uj tengeri	4.89
Rozs őszre	8.24
Zab őszre	5.88
Tengeri augusztusra	—
Buza októberre	—

Értéktőzsde.

B u d a p e s t, december 31.

Az irányzat gyenge	
Oszták hitel	360.10
Magyar hitel	392.19
Államvasut	363.75
Rimamurányi	228. —
Magyar jelzálog	293.80
Salgótarjáni	604. —
Wagon-kölcsön	282.25
Villamos vasut	279.50
Magyar leszámítoló	353.25
Iparbank	104.25
Budapest közuti	866.50
Kereskedelmi	1011.50
Déli vasut	78. —

B é c s, december 31.

Az irányzat nyugodt

Oszt. hitel	—	—	—	—	—	359. —
Magyar hitel	—	—	—	—	—	388. —
Államvasut	—	—	—	—	—	364. 1/2
Birodalmi márka	—	—	—	—	—	58.97

Kivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1898. december 31-én.

Magyar aranyjárdék 4%	—	—	—	—	—	120.75
Magyar koronajárdék	—	—	—	—	—	97.70
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4/10%	—	—	—	—	—	120. —
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 1/10%	—	—	—	—	—	100.90
Magyar keletvasuti államkötvény 1876-ból	—	—	—	—	—	120. —
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	—	—	—	—	—	96.70
Ilalmérsi jog megváltási kötvény	—	—	—	—	—	100.75
Horvát-szlavón földtehermentesítési kötvény	—	—	—	—	—	97. —
Magyar nyereségy-sorsjegy-kölcsön	—	—	—	—	—	153. —
Tiszabábalyozói és szegedi sorsjegyek kölcsön	—	—	—	—	—	138. —
Oszták járdék papirban	—	—	—	—	—	101.50
Oszták járdék ezüstben	—	—	—	—	—	101.10
Oszták korona járdék	—	—	—	—	—	101.75
Oszták magyar bankrészevény	—	—	—	—	—	935. —
Magyar hitelbankrészevény	—	—	—	—	—	394.75
Oszták hitelintézeti részevény	—	—	—	—	—	364.75
Oszták-magyar államvasuti részevény	—	—	—	—	—	366.75
20 frankos arany (Napoleon'd'or).	—	—	—	—	—	9.54 —
Német birodalmi márka	—	—	—	—	—	58.95
London vista	—	—	—	—	—	120.75
Párisi vista	—	—	—	—	—	47.80
20 márkás arany	—	—	—	—	—	1180

A szerkesztést fellelő:

Dr. VUCSKICS GYULA.

ÖZY. JULIER VILMOS-né
a **SZÉCHENYI-**
szálloda bérlelője
Boldog új évet
kiván.

Tisztelt vendégeimnek, jóakaróimnak és ismerőseimnek ez uton kívánok

BOLDOG UJ ÉVET.

— Tisztelettel: —

KLEIN MIKSA,
a „Sas“-kávéház tulajdonosa.

Minden vendégeimnek, jóakaróimnak és jóbarátaimnak ez uton kívánok

Boldog új évet

BENRÁD ALBERT,
a nagyvárad-szöllősi gőzsörgyár vendéglőse
Zöldfa-utca, Zsiga-ház.

BELÉPÉSI FELHIVÁS

a „Polgári takaré- és segélyszövetkezet“
IV-ik ÉVTÁRSULATÁBA.

A „Polgári takaré- és segélyszövetkezet“ 1899. január 1-én új évtársulatot nyit, mely 156 héten át, vagyis 1901. év végeig tart. — Mindenki tetszés szerinti számban jegyezhet üzletrészeket s minden üzletrész után hetenként 10 kr (20 fillér) fizetendő. A három év eltelté után az évtársulat feloszlik s az összes jövedelem a résztvevők között felosztatik és mindenki megkapja a befizetett tőkét a felmerült haszonnal együtt.

A szövetkezet célja a takarékoságot előmozdítani és önségélyt nyújtani, a mennyiben minden tag heti betétei által önmagának tőkét gyűjt, mely a heti részletekben való befizetések dacára is a takarékpénztári kamatozásnál magasabb nyeresémet osztalékot hoz és mert minden tag az általa befizetett összeg 1/2 részét 6%-os kamattal mellet minden előleges bejelentés nélkül kölcsönkép felveheti.

Vidéki tagok belépésének és a heti fizetések bérmentes teljesítésének megkönnyítése céljából a szövetkezet a póstatakarékpénztárnál számlát nyitattatott.

A szövetkezetbe való belépés alkalmával üzletrészenként 5 kr beiratási díj fizetendő s egy heti részlet lefizetése után már mindenki megkapja saját nevére írt könyvecskéjét.

Szövetkezetünk jelenlegi tisztelt tagjait valamint mindazokat, kik az 1899. január 3-tól kezdődő 4-ik ciklusnak tagjai óhajtanak lenni, felkérjük, hogy a szövetkezet üzlethelyiségében (Szent-László-tér, Kovács-féle ház) **mielőbb** beiratkoznai sziveskedjenek.

Nagyvárad, 1898. november hó.

A „Polgári takaré- és segélyszövetkezet“ igazgatósága.

A IV-ik évtársulat befizetési napjai:

kedd délután — — — 3-5-ig.
szombat délután — — — 3-5-ig.

A szövetkezetnek eddig mintegy 1500 tagja van, több mint 25.000 üzletrészeszel.

Tisztelet az érdemek!

Wilhelm Ferencz uemkircheni gyógyszerész, Bécs mellett, 1897. augusztus 11. kelettel Altonából következő levelet kapta:

Már 70 éves öreg vagyok és 10 évet átszenvedtem izületi rheumában és nem találtam rá gyógyszert. Csak az ön **Wilhelm-féle köszvény és esziz-ellenes vértisztító theája** 3 hét alatt teljesen megszabadított engem. Ezért forró köszönetet mondok Önnek éppen úgy mint ama grófnő, kinek köszönetnyilvánítását a hírlapokban olvastam.

Teljes tisztelettel

Ackermann Christian, adó tiszt.
Altona, Hamburg mellett, Reichenstrasse 6.
Kapható minden gyógyszertárban.

Hollódi ó-bor eladás.

A nagyváradai gör. kath. püspökségi uradalom nagyváradai pinczejéből hat-hét hektoliteres hordókban, nagyobb mennyiségű **tisztán kezelt, filoxera pusztítás előtti szőlőből termelt valódi**

hollódi ó-bort

boesájt áruba.

Ára: hektoliterenkint 50 frt. Ha egyszerre négy hordónál több rendeltek, akkor hektoliterenkénti ára 45 frt. Egy hordónál kevesebb mennyiség nem rendelhető.

Venni szándékozók értekezhetnek Nagyváradon **a gör. kath. püspöki lakban.**

Uradalmi igazgatóság.

Kiváló szép

csemege-szőlő,

finom faj-alma

és mindennemű

Déli-gyümölcsök.

Ajánlom még tisztán kezelt természetes

HEGYI-BORAIMAT

ugy nagyban, mint kicsinyben kimérve is a legolcsóbb árban.

Kitünő asztali bor literje

32 krtól feljebb,

100 liter 22 frt.

Vidéki

megrendelések pontosan teljesítettek!

Kiváló tisztelettel:

MERTZ NÁNDOR,

Nagyváradon, Nagy-Körözs-utca, (Mertz-ház.)
Telefon összeköttetés!

Richter-féle Horgony-Pain-Expeller
Liniment Capsici comp.

Ezen hírneves házi készítésű ellenállt az idő megpróbáltatásának, mert már több mint 30 év óta megbízható, fájdalomcsillapító bedörzsölésnek alkalmazhatók köszvény, csuszma, tagszagatásnak és meghűlésnek és az orvosok által bedörzsölésre is mindig gyakorlatban rendelkeztek. A valódi Horgony-Pain-Expeller, gyártója Horgony-Liniment valódi Horgony-Pain-Expeller, hanem igaz népszerű házi készítésű, melynek egy háztartásban sem kellene hiányoznia. 40 kr., 70 kr. és 1 frt. üvegenkénti árban majdnem minden gyógyszerertárban készletben van; főraktaék Torók József Gyógyszerésznél Budapesten. Bevesztés alkalmával igen óvatossá legyünk, mert több kisebbértékű utánzat van forgalomban. **Nem akar megkárosodni, az minden egyes üveget „Horgony“ védjegy és Richter czéggel-és zés nélkül mint nem valódit utasítsa vissza.**
RICHTER F. AD. és társ. és társ. utvári szálhól, RUDOLFSVAUT.

Amerikai zsebórák.

Jótállással, hogy a nickel színét nem változtatja, szerkezete pontosabb és jobb, mint a legdrágábbakké. Ára darabonként 3 forint.

Jótállás mellett, míg a készlet tart. Hozzá ezüstös óralánc 60 krajczár.

Önberetváló készülék.

Fox, valódi solingeni gyártmány, sok kiállításán kitüntetve, gyakorlás nem kell. Megvágás kizárva. Tiszta és kényelmes munka. Bőrbetegségtől megment. Tartós és pénzt megtakarító Darabja 3 forint.

A penge *** csillagos acézból és a többi részei alpaccából vannak. Egy külön penge hozzá 1 forint.

Megrendelhető:

POLLÁK SÁNDOR főbizományosnál,
BUDAPEST, V. ker. Kálmán-utca 17.

Gyűjtőknek 5 drb után egy-egy ingyen küldetik.

Hajlékaink díszre!

Fontos mindenkire nézve!

- 2 Jubilaumi kép: Ő Felsége I. Ferencz József és megboldogult Erzsébet királyné Ő Felsége arcképe 58 cm. magas és 45 cm. széles olajfestmény vagy
- 2 Aquarell kép gyönyörű kivitelben választás szerint ábrázolhat tájképet, vadászatot, gyümölcsöket, vagy színházi jeleneteket és
- 1 Fali óra, mely pompásan ki van dolgozva, nikkelezett tokban, üveglapon óra, percz, másodpercz mutatóval 30 órahosszat jár.

E három tárgy

CSAK 2 frt 80 kr.

KNOPF J.

államilag engedélyezett képkereskedése.

Bécs, II. 3. Brigittenauerlande 10.

A pénz előleges beküldésére vagy utánvétellel.

6

huzásra érvényes ujságitró sorsjegy
ára csak

1 korona.

Főnyeremény

100.000

korona ért.

5 nyeremény à 20.000 kor. stb.

**Első huzás
viszavonhatatlanul
már szerdán.**

Sorsjegyeket ajánl:

Polgári Takarékpénztár r.-v.-tsaság,

Dióssy Ödön főelárusító,

„T I S Z A N T Ű L”
kiadóhivatala.

WALLERSTEIN FERENCZ

butor gyári raktára

Nagyváradon, Zöldfa-utca, a Zöldfa-szállodával szemben.

Ajánlja dúsan felszerelt s a mai kor igényeinek megfelelő elegáns **asztalos-
és kárpitos-butorok,**

háló-, ebédlő-, uri-szoba, szalon-berendezések,

vas- és hajlitott fa-butorok

*rendkívüli nagy választékban, minden modern stílus szerint,
a legjobb kivitelben és a legolcsóbb árak mellett.*

➔ Kivánatra rajzok és költségvetések. ➔

Asztalos-, kárpitos- és diszítési-műhelyek.

Köszönetnyilvánítás.

Ő Fensége Salvator Lipót főherceg udvarmesterei hivatala. Általános Asbestáru gyár. Ő császári és királyi Fensége Salvator Lipót Főherceg rendkívül meg van elégedve az asbesttalpallal bélelt cipőkkel. Ő Fensége hosszabb gyalog kiránduláson használta e cipőket és érezte, hogy lábai nem fáradtak úgy el, mint más közönséges cipőknél. Küldök egy pár vadász-cipőt, hogy annak a mintájára készítsenek másikat asbesttalpbéléssel, ugyanannál a cipésznél s aztán küldjék ide. Hiszük, hogy e vadász-cipők ép oly jók lesznek és ép oly megfelelők, a mint megfelelők voltak a szalonzipők.

Zágráb, 1898. július hó 8-án.

K R A H L, huszárkapitány.

Magyarország volt miniszterelnöke, a közigazgatási bíróság elnöke, a következőket írja: Tisztelt Doktor ur! Az asbestbetűtű cipők kitűnőnek bizonyultak, szilárdan és puhán járok; megszűnt minden lábfájásom, úgy hogy — azt hiszem — lábbajom semmi további orvoslást nem igényel. Szíves tanácsát köszöni Dánoson, 1897. évi szeptember 17-én. Tisztelő híve: **WEKERLE SANDOR.**

Nincs többé lábfájás

Óvjuk lábainkat hidegtől, nedvességtől és meghűléstől. **Sem tyukszem, sem izzadó láb, sem bőrkeményedés, sem lábdaganat, sem lábégés.** Rövid idejű viselés után megkönnyebbül a járása annak, ki cipőjét **dr. Högyes-féle az egész világon szabadalmazott Asbest talpbéléssel látja el.** Kettős vastagságú 1 frt 20 kr., egyszerű 60 kr., homoktalp 40 kr., gyermekeknek fele. Az Asbesttalpbélés kitűnőségét legjobban bizonyítja, hogy a cs. és kir. közös hadseregnek és a m. kir. honvédségnek eddig 22500 pár szállított. Szétküldés csakis utánvétellel, vagy a pénz előleges beküldése és külön 10 kr. frankó. Felvilágosítások és prospektusok, köszönetnyilvánítások ingyen. Vizonteladóknek megfelelő árengedmény.

136 25-50

Általános Asbestáru gyár betét-társaság, Budapest, VI., Sziv-u. 18.

A leghatásosabb HÁZISZER, mely az emésztést szabályozza, rendes vérkeringést eredményez, a vérnek beteges alkotórészeit eltávolítja (az egészség fentartásának első feltétele) úgy leggyorsabban eltávolít minden gyomorbajt u. m.: **étvágytalanság, savanyu felbőfögés, felfúvódás, hányás, has s gyomorfájás, gyomorgöres, gyomortulterhelés, elnyálkásodás, a ranyér, nőibajok s bélbajokat**

Mindennemű gyuladás seb és daganat ellen több ezer köszönőirat által biztos hatásnak elismert szer: Biztos sikerrel alkalmazható gyuladásoknál, tejkedésnél és emlékeményedésnél a gyermekválasztásnál: kelevényeknél, vérdaganatnál, genyedésnél, pokolvárnál, körömdaganatnál, kézen vagy lábon előforduló körömméreg ellen, keményedéseknél, daganatoknál, mirigydagadatoknál, elzsirosodásnál stb. Minden gyuladás, daganat keményedés a legrövidebb idő alatt meggyógyítatik; ha azonban genyedés áll be, akkor a daganat legrövidebb idő alatt fájdalom nélkül kiszivatik és meggyógyítatik.

Dr. Rosa életbalsama

PRÁGAI HÁZIKENŐCS

➔ **Fragner B. gyógytárából, Prága 203—III.** ➔

E szer felrisszít, gyorsítja az emésztés tevékenységét, egészséges tisztá vért ad s mint ilyen biztos elterjedt s elismert népszerű háziszser.
Egy üveg 50 kr. Dupla adag 1 frt. Postával 20 krral több.

A gyógyulás fájdalommentes s a kenőcs hűsítő hatással van
Egy adag 25 kr és 35 kr. Postával 6 krral több.

ÓVÁS! Csak az eredeti FRAGNER B. prágai készítményeket kérjük s jól vigyázzunk a csomagolásra, melyeken a jobbról s balról lerajzolt védjegyeket megfigyeljük. Mert csakis az a valódi *Rosa-féle balsam* a melyen a gömbölyű védjegy s az a valódi *prágai házikenőcs*, a melyen a háromszögletű védjegy feltalálható.
A ki engem bármiféle hamisításra rávezet, díjazásban részesül.

Sok ezer köszönőlevél meglekinthető.

Raktár Budapest: Török J., Egger A. gyógyszerészeknél; Thallmajer és Seitz, Kochmeister utóldainál és Hering Sándornál Nagyváradon.
71 15-25

A készítő **FRAGNER B.** gyógyszerésztárában a „Fekete Sashoz” Prága, Eise der Ppornergasse Nr. 103.

Minden megrendelés postafordulattal megküldetik.